

PRITARTA

Zarasų rajono savivaldybės mero
2025 m. liepos 3 d. potvarkiu Nr. P-242

PATVIRTINTA

Zarasų r. Dusetų Kazimiero Būgos gimnazijos
direktoriaus 2025 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-12

ZARASŲ R. DUSETŲ KAZIMIERO BŪGOS GIMNAZIJOS
UGDymo SKYRIAUS „SARTUKAS“
IKIMOKYKLINIO UGDymo PROGRAMA
„LAIMĖS PASAGĖLĖ“

2025 m.

TURINYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS	3
1. 1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)	5
1.2. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės	5
1.3. Vaikų poreikiai	6
1.4. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai ikimokykliniame ugdyme.....	8
1.5. Dusetų regiono ypatumai.....	9
1.6. Dusetų Kazimiero Būgos gimnazijos savitumas	10
II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI.....	12
3. 1. Ikimokyklinio ugdymo modelis, pasirenkant etnokultūros kryptį	16
3.2. Vaiko pasiekimų sritys.....	20
IV. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TURINYS, PROCESAS IR APLINKA	21
4.1. Ugdymo(si) sričių turinys	24
4.2. Ugdymo(si) proceso organizavimo pagrindas.....	35
4.3. Pedagoginės strategijos ir ugdymo(si) organizavimo formos.....	36
4.4. Vaikų ugdymo(si) kontekstai.....	38
4.5. Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima, parama vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms	39
V. VAIKO UGDYMOSI PAŽANGA IR TĘSTINUMAS	41
5.1. Vaikų pasiekimų dokumentavimo ir pažangos stebėsenos sistema	41
5.2. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė ir tęstinumas	44

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Ikimokyklinio ugdymo programa apibrėžia pagrindinius programos tikslus, vertybes ir principus, kurie užtikrina vaikų ugdymo kokybę, tęstinumą ir individualumą, atsižvelgiant į vaiko raidą, poreikius bei **etnokultūros** kryptį. Programos paskirtis yra orientuota į visapusišką vaikų ugdymą(si), atliepiant jų individualius poreikius, galias ir interesus. Ji sukurta siekiant ugdyti savarankiškas, kūrybingas, smalsias ir atsakingas asmenybes, puoselėjant vaikų santykį su savimi, kitais žmonėmis ir aplinka. Programa pritaikyta 1,5–6 metų amžiaus vaikams ir jų ugdymo poreikiams.

Ikimokyklinio ugdymo programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2023 m. rugsėjo 4 d. Nr. V-1142 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2024 m. vasario 5 d. Nr. V-131 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ pakeitimu ir 2024 m. vasario 14 d. Nr. V-175 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo programos gairių patvirtinimo“ pakeitimu.

Ikimokyklinio ugdymo programa grindžiama **šiuolaikinėmis ugdymo teorijomis**, kurios pabrėžia vaikų prigimtinių gebėjimų, individualumo, kūrybiškumo ir aktyvaus mokymosi svarbą. Toliau pateikiamos pagrindinės teorijos, kuriomis remiasi programa:

Teorijos	Atstovai	Esminė idėja	Taikymas programoje
Humanistinė ugdymo teorija.	Carl Rogers, Abraham Maslow	Ugdymas orientuojamas į vaiko poreikius, asmenybės saviraišką, emocinį saugumą ir individualumą. ugdymui.	Sukuriamą aplinką, kurioje vaikas jaučiasi saugus ir priimtas. Vaikai skatinami savarankiškai tyrinėti, spręsti problemas, priimti sprendimus ir kurti. Pagrindinis dėmesys skiriamas vaiko gerovei ir emocinio intelekto
Konstruktivizmo teorija.	Jean Piaget, Lev Vygotsky.	Vaikai patys aktyviai konstruoja savo žinias per patirtį, bendravimą su kitais ir problemų sprendimą.	Vaikai mokosi per žaidimus, tyrinėjimą, projektines veiklas ir patyriminius užsiėmimus. Pabrėžiama socialinė sąveika – bendradarbiavimas su bendraamžiais ir suaugusiais. Vaikams suteikiama laisvė tyrinėti aplinką, formuluoti klausimus ir ieškoti atsakymų.
Reggio Emilia ugdymo filosofija	Loris Malaguzzi	Vaikai yra smalsūs, kūrybingi ir turi „šimtą kalbų“, kuriais jie išreiškia savo mintis, idėjas bei	Aplinka laikoma „trečiuoju mokytoju“, todėl didelis dėmesys skiriamas kūrybiškai ir estetiškai organizuotai ugdymo erdvei.

		emocijas. Ugdymas turėtų remtis jų interesais ir tyrinėjimu.	Vaikų iniciatyva ir interesai tampa pagrindu ugdymo veikloms. Skatinamas dalyvavimas kūrybinėse ir bendruomeninėse veiklose, kurios ugdo vaiko tapatybę ir kultūrinį suvokimą.
Socialinio mokymosi teorija.	Lev Vygotsky, Albert Bandura.	Mokymasis vyksta per stebėjimą, modeliavimą ir bendravimą su kitais žmonėmis.	Vaikai dalyvauja grupinėse veiklose, kurios skatina bendravimą, dalijimąsi, problemų sprendimą ir kitų supratimą. Vaikų ugdymas praturtinamas suaugusiųjų ir bendraamžių pavyzdžiais. Pabrėžiama tėvų, pedagogų ir bendruomenės įtaka vaiko ugdymui.
Daugialypio intelekto teorija.	Howard Gardner	Kiekvienas vaikas turi skirtingus intelektus (pvz., kalbinį, muzikinį, erdvinį, loginį, emocinį), todėl ugdymas turėtų būti įvairiapusis.	Veiklos pritaikomos taip, kad lavintų visus intelekto tipus – muzikinį, meninį, logikos, kūno judesių, gamtos pažinimo ir kt. Kiekvienas vaikas skatinamas išreikšti save jam artimiausiu būdu.
Ekologinė ugdymo teorija.	Urie Bronfenbrenner.	Vaiko ugdymą lemia aplinkos veiksniai – šeima, bendruomenė, kultūra, ugdymo įstaiga.	Pabrėžiamas bendruomenės įtraukimas į ugdymą – tradicijų, papročių, vietos kultūros integravimas į veiklas. Skatinamas aktyvus tėvų dalyvavimas ugdymo procese. Vaikai mokomi apie gamtą ir aplinką, stiprinamas ryšys su gimtąja vieta.
Bihevioristinė teorija (adaptuota šiuolaikiniam ugdymui).	B.F. Skinner, Ivan Pavlov.	Vaikai ugdomi per teigiamą pastiprinimą ir nuoseklų įgūdžių ugdymą.	Vaikai skatinami už pastangas ir pasiekimus, kuriama teigiama ugdymo aplinka. Pritaikomi ugdymo metodai, padedantys stiprinti tam tikrus elgesio modelius (pvz., savitvarką, bendradarbiavimą).

Integracinis požiūris į teorijas. Programa nenaudoja vienos teorijos kaip pagrindo, bet integruoja įvairius požiūrius, pritaikant juos prie vaikų poreikių, amžiaus ir ugdymo tikslų. Etnokultūros kryptis ypač remiasi konstruktyvizmo, Reggio Emilia ir ekologinės teorijos principais, nes jie pabrėžia vaikų ryšį su aplinka, tradicijomis ir kūrybinį jų ugdymą.

1. 1. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Vaikas yra aktyvus savo mokymosi proceso dalyvis. Jis tyrinėja, klausia, atranda, klysta, mokosi bendrauti ir bendradarbiauti. Pedagogas kuria sąlygas, leidžiančias vaikui savarankiškai ugdytis ir džiaugtis mokymosi procesu.

Etnokultūrine kryptimi grindžiamoje ugdymo programoje vaikas yra suvokiamas kaip unikali, savarankiška ir kūrybinga asmenybė. Ugdymas grindžiamas pagarba vaiko individualumui, prigimtiniais poreikiais ir gebėjimais.

Pagrindiniai požiūrio principai

1. Vaikas – aktyvus dalyvis.	1.1. Vaikas nėra pasyvus žinių gavėjas, bet aktyvus dalyvis ir kūrėjas. 1.2. Ugdymo procese skatinama vaikų iniciatyva, savarankiškumas ir kūrybinis mąstymas.
2. Patirtinis mokymasis.	2.1. Vaikui sudaromos sąlygos mokytis per patirtį – stebint, bandant, žaidžiant, kuriant, dalyvaujant tradicijose ir apeigose. 2.2. Mokymasis grindžiamas smalsumo ir atradimo džiaugsmu.
3. Pagarba individualumui.	3.1. Kiekvienas vaikas yra unikalus, todėl ugdymo procesas pritaikomas prie jo poreikių, gebėjimų ir asmeninio augimo tempų.
4. Bendruomeniškumas.	4.1. Vaiko ugdymas siejamas su šeima ir bendruomene. 4.2. Vaikas mokosi gyventi grupėje, suprasti ir gerbti kitus, dalytis patirtimi bei dalyvauti tradicijose kaip bendruomenės dalis.
5. Holistinis ugdymas. (Visuminis)	5.1. Vaikas ugdomas kaip visuma – ugdoma jo emocinė, socialinė, fizinė, pažintinė ir meninė raiška. 5.2. Svarbi ne tik žinių perteikimo, bet ir vertybių formavimo bei saviraiškos laisvė.
6. Gamtiškumo principas.	6.1. Vaiko ugdymas siejamas su gamta – tradicijos ir papročiai pateikiami per metų laikų ciklą, artimą ryšį su aplinka, gamtos reiškiniais ir jos pagarba.
7. Saviraiškos laisvė.	7.1. Vaikui suteikiama galimybė išreikšti save per meną, muziką, šokius, pasakojimus ir kūrybą, nes tai stiprina jo savivertę, pasitikėjimą savimi ir kūrybiškumą.

Šis požiūris į vaiką ugdo pasitikėjimą savimi, smalsumą, kūrybiškumą ir meilę savo kultūriniam paveldui.

1.2. Ugdymą(si) grindžiančios vertybės

Ikimokyklinis ugdymas(is) grindžiamas vertybėmis, kurios padeda vaikui augti, mokytis ir formuoti atsakingą, kūrybišką, empatišką asmenybę. Šios vertybės atsispindi kasdienėje veikloje, bendravime, ugdymo(si) procese ir bendruomenės gyvenime.

Vaiko unikalumas.	Kiekvienas vaikas yra savitas, todėl ugdymas pritaikomas pagal jo individualius poreikius, gebėjimus ir interesus.
Įtrauktis.	Visi vaikai turi teisę būti priimti tokie, kokie yra, dalyvauti bendroje ugdymo veikloje ir jaustis svarbūs bendruomenės dalimi.

Kūrybiškumas.	Skatinama vaiko saviraiška, iniciatyvumas ir kūrybinis mąstymas. Vaikai skatinami tyrinėti, eksperimentuoti, reikšti save ir ieškoti inovatyvių sprendimų.
Tapatybė.	Ugdomas vaiko ryšys su savo kultūra, kalba ir tradicijomis, puoselėjama pagarba kitų kultūrų įvairovei.
Bendruomeniškumas.	Akcentuojamas bendradarbiavimas tarp vaikų, tėvų, pedagogų ir vietos bendruomenės.
Tvari gyvensena.	Vaikai mokomi atsakingo požiūrio į gamtą, aplinką ir kasdienę veiklą.
Etnokultūra.	Puoselėjama tradicijų, papročių ir kalbos svarba, stiprinant vaikų kultūrinę tapatybę.

1.3. Vaikų poreikiai

Vaikų poreikiai ikimokykliniame ugdyme yra pagrindas, kuris padeda užtikrinti visapusišką asmenybės raidą. Jie apima ne tik fiziologinius, bet ir emocinius, socialinius, pažintinius bei kultūrinius aspektus.

1. Fiziologiniai poreikiai.	Judėjimas.	Vaikai turi daug judėti – bėgioti, šokinėti, žaisti judrius žaidimus. Fizinė veikla yra būtina jų augimui ir sveikatai.
	Poilsis	Tinkamas miego ir poilsio režimas dienos metu padeda palaikyti gerą emocinę būklę bei energijos lygį.
	Sveika mityba.	Subalansuota ir įvairi mityba yra svarbi augančiam organizmui. Vaikai turi turėti galimybę mokytis sveiko mitybos įpročio per praktines veiklas (pvz., derliaus rinkimą, tradicinių patiekalų ruošimą).
	Gamtos ryšys. Asmens higiena	Vaikai natūraliai linkę tyrinėti aplinką, todėl reikia sudaryti sąlygas būti lauke, žaisti gamtoje ir pažinti natūralius procesus Padeda vaikui išsiugdyti atsakomybę už savo kūno priežiūrą ir sveikatą.
2. Emociniai poreikiai.	Saugumo jausmas.	Vaikai turi jaustis mylimi ir globjami. Jiems reikalinga aiški struktūra, kuri teikia stabilumą.
	Dėmesys.	Vaikams reikia, kad jų emocijos, mintys ir jausmai būtų išgirsti ir priimti.
	Skatinimas ir palaikymas.	Pedagogai turi skatinti vaikų pastangas, padedant jiems pasitikėti savimi ir nebijoti klaidų.
	Saviraiška.	Vaikai turi galėti išreikšti savo emocijas per žaidimus, piešimą, muziką ar kitą kūrybinę veiklą.
3. Socialiniai poreikiai.	Bendravimas.	Vaikams reikia bendrauti su bendraamžiais, mokytis draugystės, bendradarbiavimo ir konfliktų sprendimo įgūdžių.
	Priklausymas grupei.	Jie siekia būti grupės dalimi, dalyvauti bendrose veiklose ir jaustis priimtais.
	Pagarbos ir supratimo mokymasis.	Vaikai turi galimybę suprasti ir gerbti kitų nuomones bei skirtumus.

	Bendruomeniškumas.	Svarbu įtraukti vaikus į šeimos ir bendruomenės tradicijas, kad jie jaustų ryšį su savo aplinka.
4. Pažintiniai poreikiai.	Smalsumas.	Vaikai yra natūraliai smalsūs ir nori tyrinėti pasaulį, todėl būtina suteikti galimybes eksperimentuoti, stebėti ir klausti.
	Mokymasis per patirtį.	Jiems reikia praktinės veiklos, kuri padeda suprasti naujas sąvokas ir reiškinius (pvz., tradicinių amatų ar gamtos procesų stebėjimo).
	Įvairovė.	Vaikams reikia įvairių veiklų – meninių, pažintinių, fizinių – kurios padeda lavinti skirtingus gebėjimus.
	Savarankiškumas.	Vaikams svarbu, kad jie galėtų rinktis veiklas ir patys spręsti, kaip jas įgyvendinti.
5. Kultūriniai poreikiai.	Tapatumo jausmas.	Vaikai turi jaustis susieti su savo kultūra, tradicijomis, gimtąja kalba ir aplinka.
	Tradicijų pažinimas.	Svarbu supažindinti vaikus su šventėmis, tautosaka, amatais, tradiciniais žaidimais ir muzika, kad jie formuotų ryšį su savo kultūra.
	Kultūrų įvairovė.	Reikia padėti vaikams suprasti ir gerbti kitų tautų ir kultūrų skirtumus bei panašumus.
6. Kūrybiniai poreikiai.	Saviraiška per kūrybą.	Vaikai nori kurti – piešti, lipdyti, dainuoti, šokti, vaidinti. Kūrybinės veiklos padeda jiems atskleisti savo individualumą.
	Fantazijos lavinimas.	Svarbu skatinti vaikų vaizduotę per pasakojimus, pasakas, žaidimus ir teatrą.
	Eksperimentavimas.	Vaikams reikia erdvės išbandyti naujus dalykus ir kurti nebijant klaidų.
7. Vertybiniai poreikiai.	Moralinių normų supratimas.	Vaikai turi mokytis, kas yra draugystė, pagarba, atsakomybė, sąžiningumas.
	Meilė gamtai.	Jie turi būti mokomi tausoti gamtą, pastebėti jos grožį ir suprasti jos svarbą.
	Pagarba kultūrai.	Vaikai ugdomi pagarbą savo šaliai, jos kalbai, tradicijoms ir istorijai.

Vaiko ugdymo(si) skatinimo principai

Įtraukianti aplinka.	Sukuriama aplinka, skatinanti tyrinėti, kurti ir žaisti. Jaukumas ir ryšys su tradicine kultūra padeda vaikui jaustis saugiai.
Vaiko balsas.	Į vaikų nuomonę, idėjas ir interesus atsižvelgiama planuojant veiklas ir ugdymo turinį.
Žaidimų svarba.	Ugdymas per žaidimą laikomas pagrindine vaiko pažinimo ir tobulėjimo forma.
Pozityvus grįžtamasis ryšys.	Vaiko pastangos, smalsumas ir pasiekimai pastebimi, vertinami ir skatinami.

Šių poreikių patenkinimas užtikrina harmoningą vaiko asmenybės vystymąsi ir leidžia jam augti laimingu, kūrybingu bei savimi pasitikinčiu žmogumi.

1.4. Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai ikimokykliniame ugdyme

Tėvų (globėjų) ir bendruomenės poreikiai yra svarbi ugdymo proceso dalis, nes jų lūkesčiai ir aktyvus įsitraukimas lemia vaiko ugdymosi kokybę ir stiprina ryšį tarp ugdymo įstaigos ir aplinkos.

Tėvų poreikiai

1. Saugumas ir pasitikėjimas.	1.1. Užtikrinta, kad ugdymo įstaiga yra saugi ir jauki vieta vaikui. 1.2. Profesionalių pedagogų priežiūra, kuri suteikia pasitikėjimą dėl vaiko gerovės.
2. Kokybiškas ugdymas.	2.1. Ugdymo programa, atitinkanti šiuolaikinius ugdymo reikalavimus bei individualius vaikų poreikius. 2.2. Etnokultūros integracija – skatinamas vaikų pažinimas savo šaknų, tradicijų ir vertybių.
3. Lankstumas.	3.1. Ugdymo proceso lankstumas, atsižvelgiant į šeimos poreikius. 3.2. Galimybė aktyviai dalyvauti ugdymo veikloje ar teikti pasiūlymus.
4. Komunikacija.	4.1. Nuolatinis ir atviras ryšys su pedagogais, grįžtamojo ryšio apie vaiko pažangą ir emocinę būseną suteikimas. 4.2. Informavimas apie ugdymo veiklas, renginius ir pasiekimus.
5. Vaiko individualumo pripažinimas.	5.1. Vaiko asmenybės, gebėjimų ir pomėgių pripažinimas bei ugdymo veiklų pritaikymas pagal individualius poreikius. 5.2. Pagalba sprendžiant iškilius sunkumus (pvz., socialinius, emocinius).
6. Šeimos įtraukimas į ugdymo procesą.	6.1. Galimybė dalyvauti ugdymo veiklose, šventėse, projektuose. 6.2. Galimybė perduoti šeimos tradicijas, dalintis savo patirtimi (pvz., pristatyti šeimos amatus ar šventimo papročius).
7. Pagarba šeimos kultūrai ir vertybėms.	7.1. Pagarba šeimos religiniams, kultūriniais ar asmeniniams įsitikinimams.

Tėvai yra aktyvūs ugdymo proceso dalyviai, kurie: bendradarbiauja su pedagogais, dalijasi informacija apie vaiko poreikius ir raidą. Skatina vaiko mokymąsi per kasdienes veiklas, žaidimus ir bendravimą šeimoje. Dalyvauja bendruomenės gyvenime ir ugdymo įstaigos veiklose.

Vietos bendruomenės poreikiai

1. Kultūros puoselėjimas.	1.1. Tradicijų ir papročių, būdingų konkrečiai vietai, išsaugojimas ir perdavimas jaunajai kartai. 1.2. Vietos istorijos, amatų ir tarmių integravimas į ugdymo veiklas.
2. Bendruomenės stiprinimas.	2.1. Ugdymo įstaiga kaip bendruomenės dalis, kuri skatina šeimų bendravimą, dalyvavimą šventėse ir veiklose. 2.2. Renginių, jungiančių bendruomenę (pvz., tradicinių švenčių ar mugės), organizavimas.
3. Socialinė atsakomybė.	3.1. Bendradarbiavimas sprendžiant socialinius iššūkius (pvz., pagalba socialiai jautrioms šeimoms, vaikų ugdymo prieinamumo užtikrinimas).

4. Ryšys su vaikų ugdymu.	4.1. Bendruomenės narių įsitraukimas į vaikų ugdymą, pvz., pristatant tradicinius amatus, organizuojant edukacines veiklas ar supažindinant su vietos istorija.
5. Tapatumo ugdymas.	5.1. Ugdymo įstaiga padeda puoselėti bendruomenės narių tapatumo jausmą per tradicijų, papročių ir kalbos išsaugojimą. 5.2. Vaikų mokymas apie jų gyvenamą vietovę, jos istoriją ir svarbiausius kultūrinius objektus.
6. Darnus vystymasis.	6.1. Skatinamas atsakingas požiūris į aplinką ir gamtą, įtraukiant bendruomenę į gamtosaugines iniciatyvas, pvz., medelių sodinimą ar aplinkos tvarkymą.

Kaip šie poreikiai integruojami į ugdymą?

Šeimos įtraukimas.	Organizavimas renginių ir veiklų, į kurias įtraukiami tėvai ir bendruomenė (pvz., tėvų amatų pristatymas vaikams, bendruomenės talkos).
Partnerystė.	Nuolatinė komunikacija tarp pedagogų, šeimų ir bendruomenės narių, užtikrinanti bendradarbiavimą ugdant vaikus.
Tradiciškumas.	Etnokultūros pagrindu kuriamos veiklos, kurios puoselėja vietos ir šeimos tradicijas.

Programos įgyvendinimas. Programoje numatyti ugdymo(si) turinys, veiklos, pasiekimų sritys ir jų vertinimo kriterijai. Ji įgyvendinama per įvairiapusiškas ir integruotas veiklas, atsižvelgiant į vaiko amžių, poreikius ir gebėjimus.

1.5. Dusetų regiono ypatumai.

Dusetos – nedidelis miestas, įsikūręs Zarasų rajone, Aukštaitijos regione, garsėjantis savo gamta, kultūros paveldu ir turtinga istorija. Dusetos yra žinomos kaip viena iš Lietuvos kultūros židinių, puoselėjanti tradicijas, meną ir etnokultūrą.

Gamtos ypatumai.	Dusetos įsikūrusios prie vieno didžiausių Lietuvos ežerų – Sartų. Šis ežeras ne tik traukia lankytojus savo gamtos grožiu, bet ir yra žinomas kaip žiemos švenčių bei ledo žirgų lenktynių vieta. Dusetos yra Sartų regioninio parko dalis, kur saugomos unikaliai gamtinės vertybės: miškai, pelkės ir ežerų ekosistemos. Apyslinkėse dominuoja kaimai su tradiciniais ūkiais, kurie išlaikė autentišką Aukštaitijos krašto dvasią.	
Kultūros ir istorijos ypatumai.	Etnokultūra.	Dusetos priklauso Aukštaitijai – regionui, garsėjančiam tarmėmis, liaudies dainomis, tradicijomis ir amatais. Miestelio gyventojai puoselėja aukštaitišką kultūrą, ypač tradicines šventes ir muziką.
	Tradicijos.	Sartų žirgų lenktynės yra vienas svarbiausių renginių regione, turintis galias istorines šaknis.
	Menų centras.	Dusetose veikia Amatų centras, Dusetų dailės galerija, kuri garsėja profesionalių menininkų darbų parodomis ir meno sklaida regione.
Bendruomeniškumo bruožai.	Stipri vietos bendruomenė.	Dusetų gyventojai aktyviai dalyvauja vietos šventėse, mugėse, talkose, puoselėja tradicijas ir puikiai dirba kartu.

		Miestelyje svarbų vaidmenį atlieka bažnyčia, kuri yra ne tik religinio, bet ir bendruomeninio gyvenimo centras.
Regiono ugdymo ypatumai.	Etnokultūrinis paveldas.	Ugdymas gali būti grindžiamas Aukštaitijos tradicijomis – liaudies dainomis, šokiais, amatais (pvz., pynimu, audimu, medžio drožyba).
	Tarmės ugdymas.	Svarbu puoselėti ir perduoti aukštaičių tarmę, kuri yra neatsiejama kultūrinės tapatybės dalis.
	Gamta kaip ugdymo dalis.	Vaikai mokomi pažinti ir tausoti Sartų regioninio parko gamtines vertybes, organizuojamos gamtos stebėjimo veiklos.
Socialiniai ir ekonominiai ypatumai.	Kaimiška aplinka.	Dusetos yra mažas miestas, kuriame gyvenimo tempas yra lėtesnis, o žmonės – artimesni gamtai.
	Turizmas.	Sartų regionas pritraukia turistus, todėl vietos gyventojai dažnai dalyvauja kaimo turizmo veiklose, kurios skatina regiono ekonominę vystymąsi.

Dusetų regiono poreikiai ugdymui. Etnokultūros integracija, siekiant išsaugoti vietines tradicijas ir papročius. Gamtos mokymas per praktinę veiklą, susijusią su Sartų regioniniu parku. Stiprus dėmesys bendruomenės įtraukimui, organizuojant veiklas, kurios stiprina ryšius tarp šeimų, pedagogų ir vietos gyventojų.

1.6. Dusetų Kazimiero Būgos gimnazijos savitumas

Dusetų Kazimiero Būgos gimnazija yra žinoma mokykla, garsėjanti savo ilga istorija, ryšiais su vietos bendruomene ir tradicijomis. Tai mokymo įstaiga, kuri puoselėja aukštas ugdymo vertybes, siekdama ugdyti ne tik žinias, bet ir asmenybės, kultūrinį ir pilietinį tapatumą.

Istorija ir tradicijos.	Ilga istorija ir vardas.	Kazimiero Būgos gimnazija pavadinta žymaus lietuvių kalbininko ir publicisto Kazimiero Būgos vardu, kuris svariai prisidėjo prie lietuvių kalbos tyrimų. Tai suteikia mokyklai ne tik kultūrinę reikšmę, bet ir stiprina ryšį su lietuvių tautos paveldu.
	Aukštos tradicijos.	Gimnazija išlaiko stiprias akademines ir etnines tradicijas, kurios atspindi tiek aukštaitišką tapatybę, tiek nacionalinį paveldą.
Pedagoginis požiūris ir ugdymo principai.	Etnokultūros integracija.	Mokykla aktyviai puoselėja etnokultūros vertybes, įtraukia į mokymąsi tautosaką, tradicijas, muziką, šokius ir kitus su regionu susijusius elementus. Dusetos, kaip Aukštaitijos krašto dalis, turi galias kultūrinės šaknis, kurios atspindi ir gimnazijos veikloje.
	Kūrybiškumas ir inovacijos.	Nors mokykla išlaiko stiprias tradicijas, ji taip pat orientuojasi į šiuolaikinius ugdymo metodus, skatina mokinius būti kūrybiškais, sprendžiant problemas tiek teoriniu, tiek praktiniu lygmeniu.

	Individualus požiūris į mokinį.	Gimnazija siekia, kad kiekvienas mokinys būtų vertinamas ir ugdomas pagal savo gabumus ir poreikius, suteikiant jam galimybę augti tiek intelektualiai, tiek emociškai
Mokyklos bendruomenė.	Bendruomeniškumas ir ryšiai su vietos gyventojais.	Gimnazija glaudžiai bendradarbiauja su vietos bendruomene, organizuojant šventes, renginius ir bendras veiklas. Šis bendradarbiavimas stiprina mokyklos ryšį su aplinkiniu regionu ir leidžia puoselėti tapatybę bei tradicijas.
	Tėvų įtraukimas.	Gimnazijoje aktyviai dalyvauja tėvai, kurie skatina vaikus dalyvauti kultūriniuose ir socialiniuose renginiuose, kurie organizuojami mokykloje ir jos aplinkoje.
Švietimo kokybė ir pasiekimai.	Akademiniai pasiekimai.	Mokykla siūlo platų dalykų pasirinkimą, o aukšti mokinių pasiekimai valstybinėse brandos egzaminų sesijose ir kitose olimpiadose rodo jos aukštą akademinį lygį.
	Ruošimas karjerai.	Gimnazija orientuojasi į mokinių pasirengimą tolimesniam mokymuisi ir karjerai, suteikdama reikalingas žinias ir įgūdžius, kad mokiniai galėtų tęsti studijas aukštosiose mokyklose ar profesinėse įstaigose.
Kūrybiškos ir kultūrinės veiklos.	Meno ir kultūros projektai.	Gimnazija turi įvairių meno grupių (chorai, šokėjai, teatras), kurios aktyviai dalyvauja tiek mokyklos renginiuose, tiek ir visuomeniniuose projektuose.
	Biblioteka ir dailės galerija.	Gimnazija dažnai organizuoja parodas ir kūrybines dirbtuves, kurios skatina mokinių kūrybiškumą bei įsitraukimą į kultūrinį gyvenimą.
Integracija į regioną ir aplinką.	Regioninis kontekstas.	Gimnazija yra svarbi vietos švietimo ir kultūros institucija, aktyviai bendradarbiaujanti su kitomis švietimo įstaigomis, verslu ir vietos savivaldybe.
	Gamta ir aplinka.	Kadangi Dusetos yra šalia Sartų ežero ir daug gamtos išteklių, gimnazija organizuoja edukacines ekskursijas, susijusias su gamtos pažinimu ir ekologija, taip pat įtraukia mokinius į aplinkosaugos projektus.
Sėkminga ateitis ir strategijos.	Tvarus ugdymas.	Gimnazija orientuojasi į ateitį, investuodama į tvarią švietimo aplinką, modernizuodama mokymosi metodus ir užtikrindama, kad mokiniai įgytų ne tik akademinį žinių, bet ir socialinių bei pilietinių įgūdžių, būtinų šiuolaikiniame pasaulyje.

Dusetų Kazimiero Būgos gimnazija – tai mokykla, kuri ne tik puoselėja aukštas švietimo vertybes, bet ir stiprina ryšius su savo bendruomene bei kultūrinį paveldą, kuris tampa

svarbia ugdymo dalimi. Tai vieta, kur vaikams suteikiamos galimybės augti kūrybingais, atsakingais ir savimi pasitikinčiais žmonėmis.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Ikimokyklinio ugdymo programa grindžiama svarbiausiais principais, kurie užtikrina vaikų gerovę, visapusišką ugdymą ir harmoningą asmenybės raidą. Šie principai padeda kurti palankią ugdymo aplinką, kurioje vaikas gali jaustis saugus, vertinamas ir įtrauktas.

1. Vaiko poreikių ir interesų principas.	1.1. Ugdymas orientuojamas į kiekvieno vaiko prigimtinius poreikius, gebėjimus ir individualią raidą. 1.2. Skatinama ugdyti vaikų smalsumą, kūrybiškumą ir savarankiškumą, atsižvelgiant į jų interesus ir norą tyrinėti aplinką.
2. Holistinis (visuminis) požiūris į vaiką.	2.1. Vaikas ugdomas kaip visuma, siekiant derinti fizinę, emocinę, socialinę, pažintinę ir kūrybinę raidą. 2.2. Skatinama ugdyti harmoningą asmenybę, atsižvelgiant į vaiko emocijas, jausmus, mąstymą ir kūrybiškumą.
3. Žaidimo svarbos principas.	3.1. Žaidimas pripažįstamas pagrindine ikimokyklinio amžiaus vaikų veikla, leidžiančia jiems mokytis, tyrinėti ir bendrauti. 3.2. Žaidimas skatina vaiko kūrybinę saviraišką, socialinius įgūdžius bei emocinį stabilumą.
4. Individualumo principas.	4.1. Ugdymas pritaikomas prie kiekvieno vaiko individualių gebėjimų, mokymosi stiliaus ir raidos tempo. 4.2. Užtikrinama, kad visi vaikai, nepaisant jų poreikių ar galimybių, turėtų lygias galimybes mokytis ir tobulėti.
5. Saugumo ir emocinio ryšio principas	5.1. Kuriama saugi, jauki ir palaikanti ugdymo aplinka, kurioje vaikas jaučiasi mylimas, priimtas ir vertinamas. 5.2. Stiprinamas vaiko ir pedagogo emocinis ryšys, kuris padeda ugdyti pasitikėjimą savimi ir kitais.
6. Kultūrinio tapatumo ir etnokultūros principas.	6.1. Ugdant vaikus, ypatingas dėmesys skiriamas jų tautinio tapatumo, etnokultūros pažinimui ir puoselėjimui. 6.2. Tradicijos, papročiai ir kultūros paveldas integruojami į ugdymo turinį, siekiant skatinti meilę gimtajai kultūrai.
7. Bendradarbiavimo principas	7.1. Vaiko ugdymas vyksta glaudžiai bendradarbiaujant su šeima, bendruomene ir kitomis institucijomis. 7.2. Skatinama aktyvi tėvų ir globėjų įtrauktis į ugdymo procesą bei tradicijų perdavimą vaikams.
8. Tęstinumo ir nuoseklumo principas.	8.1. Ugdymo turinys ir veiklos planuojamos atsižvelgiant į vaiko amžių, raidą ir gyvenimo aplinkybes. 8.2. Sukuriama dėmė tarp šeimos ir ugdymo įstaigos veiklos, užtikrinant vaiko tolygų asmenybės augimą.
9. Gamtiškumo ir darnaus vystymosi principas.	9.1. Vaikai ugdomi puoselėjant ryšį su gamta, mokant ją gerbti, saugoti ir suprasti jos cikliškumą. 9.2. Veiklos orientuojamos į ekologinį sąmoningumą ir tvarų gyvenimo būdą.
10. Įtraukties principas.	10.1. Užtikrinama, kad visi vaikai, nepaisant jų gebėjimų ar poreikių, turėtų galimybes dalyvauti ugdymo procese.

	10.2. Ugdymo turinys ir metodai pritaikomi vaikams, kuriems reikalinga speciali pedagoginė pagalba.
--	---

Šie principai užtikrina, kad ikimokyklinis ugdymas yra orientuotas į vaikų gerovę, savarankišką augimą, kūrybiškumą ir pagarbą savo kultūrinei tapatybei.

III. TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR UGDYMO(SI) REZULTATAI

Tikslas: atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Puoselėti vaiko etninę tapatybę, tradicijas ir ryšį su gimtąja kultūra bei aplinka.

Uždaviniai	
1. Pažintinės raidos uždaviniai.	1.1. Sudaryti sąlygas vaikams tyrinėti aplinką, stebėti gamtos reiškinius, susipažinti su artimiausia kultūrine ir socialine aplinka. 1.2. Skatinti vaikus užduoti klausimus, ieškoti atsakymų ir plėsti jų pasaulio pažinimą per patirtį. 1.3. Ugdyti kalbinius gebėjimus, skatinant žodyno plėtrą, rišlių pasakojimą bei kūrybišką mąstymą.
2. Emocinės ir socialinės raidos uždaviniai.	2.1. Padėti vaikams suprasti ir reikšti savo emocijas bei ugdyti gebėjimą kurti teigiamus santykius su bendraamžiais ir suaugusiais. 2.2. Skatinti bendradarbiavimą, pagarbumą, empatiją ir gebėjimą spręsti konfliktus. 2.3. Plėtoti vaiko savivertę ir pasitikėjimą savimi per sėkmingą dalyvavimą veiklose.
3. Kūrybinės raiškos uždaviniai.	3.1. Skatinti vaikus išreikšti save per meninę, muzikinę, teatrinę ir kitą kūrybinę veiklą. 3.2. Supažindinti su tradiciniais amatais, tautosaka, liaudies muzika ir šokiais, kuriant ryšį su kultūriniu paveldu. 3.3. Ugdyti estetinį jautrumą, lavinti kūrybinius gebėjimus ir originalumą.
4. Fizinės raidos uždaviniai.	4.1 Sudaryti sąlygas vaikams lavinti motorinius gebėjimus, stiprinti kūną per judrius žaidimus ir fizines veiklas. 4.2. Skatinti sveiką gyvenseną ir gamtos pažinimą per aktyvią veiklą lauke.
5. Kultūrinio tapatumo ir vertybių ugdymo uždaviniai.	5.1. Ugdyti vaikų meilę savo kultūrai, gimtajai kalbai ir tradicijoms. 5.2. Supažindinti su tautosakos kūriniais, lietuvių tradicinėmis šventėmis bei papročiais. 5.3. Skatinti toleranciją kitų kultūrų atžvilgiu, stiprinant vaiko tapatumo jausmą.

Ikimokyklinio ugdymo vaikų ugdymo(si) rezultatai yra apibūdinami per įvairias pasiekimų sritis, kurios atspindi, kaip vaikai vystosi ir kokių gebėjimų įgyja ugdymo procese. Šios

pasiekimų sritys apima skirtingus aspektus, kurie yra būtini sveikam vaiko vystymuisi tiek pažintiniu, tiek socialiniu, emociniu ir fiziniu lygmeniu.

Gebėjimai	Veiklos	Rezultatai
Pažintiniai gebėjimai.	<u>Tyrinėjimas ir gamtos stebėjimas:</u> Išvykos į mišką, pievą ar ežerą, kur vaikai stebi augalus, gyvūnus, metų laikų pokyčius, renka gamtos medžiagas (lapus, akmenukus, kankorėžius). <u>Šventės ir tradicijos:</u> Kartu su vaikais ruošiamos tradicinės šventės (pvz., Užgavėnės, Vaikų velykėlės, Joninės) – mokomasi šventinių dainų, kuriami papuošimai. <u>Supažindinimas su tautosaka:</u> Pasakų ir sakmių skaitymas ar sekimas, aptariant jų reikšmę ir simboliką. <u>Edukacinės išvykos:</u> Apsilankymai vietinėse įstaigose (pvz., Amatų centras, Antazavės dvaras, Šlininkos malūnas ir pan.), kur vaikai gali pamatyti tautinius drabužius, amatus ar senovinius buitines daiktus.	Vaikas geba stebėti, tyrinėti, kelti klausimus ir pasidalyti pastebėjimais. Atpažįsta pagrindinius gamtos reiškinius, metų laikų pokyčius ir jų reikšmę. Supranta paprastus etnokultūrinius simbolius, sąvokas bei papročius.
Emocinė ir socialinė branda.	<u>Socialiniai žaidimai:</u> Grupiniai žaidimai, skatinantys bendradarbiavimą, pvz., tradiciniai rateliai („Graži mūsų šeimynėlė“, „Malūnėlis“). <u>Grupinės užduotys:</u> Kartu su vaikais kuriami kolektyviniai darbai (pvz., šiaudinių sodų vėrimas ar piešinių paroda). <u>Diskusijų ratas:</u> Kasdienis ryto ratas, kur vaikai dalijasi emocijomis, pasakoja apie savo dieną ar prisiminimus. <u>Konfliktų sprendimas:</u> Vaidybinės situacijos, kuriose vaikai mokosi atpažinti emocijas ir spręsti nesutarimus.	Vaikas geba atpažinti savo emocijas, jas įvardyti ir tinkamai išreikšti. Bendrauja su kitais pagarbiai, sprendžia konfliktus ir bendradarbiauja veiklose. Rodo empatiją kitiems ir geba būti grupės dalimi.
Kūrybiniai gebėjimai.	<u>Dailė:</u> Karpinių kūrimas, margučių marginimas vašku, šiaudų sodų ar popierinių gėlių gamyba, piešimas ir pan. <u>Muzika:</u> Liaudies dainų mokymasis, žaidimų su muzikos instrumentais (pvz., barškučiais, marakasai, kastanetės, ksilogonas ir pan.) organizavimas. <u>Teatras:</u> Vaidinimų kūrimas pagal lietuvių liaudies pasakas (pvz., „Pūkis ir Pūkutis“ ar „Katinėlis ir gaidelis“). <u>Šokiai:</u>	Vaikas išreiškia save per dailės, muzikos, šokio ar rankdarbių veiklas. Kūrybingai naudoja tradicinius elementus žaidimuose, dainose ar kūryboje. Geba kurti paprastus darbelius (pvz., karpiniai, piešiniai, sodai iš šiaudų).

	Lietuvių liaudies šokių mokymas – „Malūnėlis“, „Ceceliukė-Marceliukė“, „Polka“ ir pan.	
Fiziniai gebėjimai.	<u>Judrūs žaidimai:</u> Tradiciniai lietuvių liaudies žaidimai, pvz., „Oželis“, „Šiaudų batai“, „Kepė boba duoną“. <u>Amatų imitacija:</u> Vaikai imituoja senovinius darbus (pvz., grūdų malimas rankinėmis girnomis, linų mynimas, šieno grėbimas). <u>Žaidimai gamtoje:</u> Aktyvios veiklos lauke, pvz., vainikų pynimas, lauko labirintų kūrimas iš šakelių ar akmenukų. <u>Tradiciniai šventiniai ritualai:</u> Dalyvavimas Užgavėnių persirengėlių eitynėse, Joninių vainikų plukdymas.	Vaikas aktyviai dalyvauja judriuose žaidimuose, šokiuose, fizinėse veiklose. Turi išlavintą pusiausvyrą, koordinaciją ir smulkiąją motoriką.
Kultūrinis sąmoningumas.	<u>Pažintis su tautiniais simboliais:</u> Mokomasi apie Lietuvos herbo reikšmę, vėliavą, tautinius drabužius, jų regioninius skirtumus. <u>Šeimos tradicijų pažinimas:</u> Kviečiami tėvai ar seneliai papasakoti apie šeimos tradicijas, parodyti tradicinių rankdarbių pavyzdžius. <u>Kalbos žaidimai:</u> Patarlių, mįslių spėjimo, tarmiškų žodžių pažinimo veiklos. <u>Kultūros paveldas:</u> Vaikai kuria „savo krašto kampelį“ – parodą su nuotraukomis, suvenyrais, piešiniais apie gimtinę.	Vaikas pažįsta savo krašto tradicijas, tautosakos elementus, švenčių prasmę ir simboliką. Rodoma pagarba savo kultūrai, kalbai, tapatybei ir gamtai. Suvokia bendruomenės svarbą ir dalyvauja tradicinėse veiklose, šventėse.

Vaiko galios apibrėžia jo gebėjimus ir stiprybes, kurios atsiskleidžia ugdymo(si) procese. Šios galios yra prigimtinės ir ugdytinės, o jų stiprinimas padeda vaikui augti kaip savarankiškai, kūrybingai ir atsakingai asmenybei.

Pagrindinės vaiko galios	Apima	Kaip stiprinama?
Pažinimo galia.	Smalsumą, norą tyrinėti, mokytis ir suprasti aplinkinį pasaulį.	Suteikiant vaikui galimybę tyrinėti, eksperimentuoti ir klausti. Skatinant stebėti aplinką, kelti hipotezes ir ieškoti atsakymų. Įtraukiant į kūrybines, žaidybines ir mokomąsias veiklas.
Kūrybos galia.	Gebėjimą išreikšti save per meną, muziką, žaidimus, vaidinimus ar kitą kūrybinę veiklą.	Suteikiant erdvę kūrybai (pvz., dailės, muzikos, statymo veikloms). Skatinant originalumą ir vaiko idėjų įgyvendinimą.

		Įtraukiant į veiklas, susijusias su gimtojo krašto tradicijomis ir amatais.
Socialinė galia	Gebėjimą bendrauti, bendradarbiauti, suprasti kitus ir veikti grupėje.	Skatinant vaikus dalintis, padėti kitiems, išreikšti savo nuomonę ir klausytis kitų. Organizuojant grupines veiklas, vaidybinis žaidimus, diskusijas. Mokant pagarbos, empatijos ir supratimo kitų atžvilgiu.
Emocinė galia.	Gebėjimą atpažinti, išreikšti ir valdyti savo emocijas, suprasti kitų jausmus.	Skatinant vaiką kalbėti apie savo jausmus ir juos tinkamai reikšti. Mokant spręsti konfliktus ir ieškoti kompromisų. Dalyvaujant veiklose, kurios stiprina pasitikėjimą savimi.
Fizinė galia.	Vaiko gebėjimą judėti, koordinuoti veiksmus, įgyti savitvarkos ir sveikos gyvensenos įgūdžių.	Organizuojant fizinį aktyvumą – žaidimus, sporto veiklas, judriuosius žaidimus. Mokant savitvarkos įgūdžių, pvz., apsirengti, rūpintis asmenine higiena. Supažindinant su sveikos gyvensenos pagrindais.
Kultūrinė galia	Vaiko ryšį su savo tradicijomis, kultūra ir vertybėmis.	Skatinant pažinti gimtojo krašto papročius, dainas, šokius, pasakas, amatų tradicijas. Dalyvaujant kultūrinuose renginiuose, šventėse, dirbtuvėse. Mokant gerbti kitas kultūras ir suprasti jų unikalumą.

Kaip ugdymo programa stiprina vaiko galias?

Individualizavimas.	Atsižvelgiama į kiekvieno vaiko poreikius ir stiprybes, sudarant sąlygas jam augti ir tobulėti.
Įvairovė.	Ugdymo veiklos apima įvairias sritis, suteikiant vaikui galimybę išreikšti savo gebėjimus.
Partnerystė.	Tėvai ir pedagogai bendradarbiauja, padėdami vaikui ugdytis ir stiprinti jo galias.
Patirtinis ugdymas.	Vaikai įtraukiami į veiklas, kurios leidžia jiems patirti, išbandyti ir išmokyti per savo patirtį.

Vaiko galios – tai jo vidinis potencialas, kurį ugdymo(si) procesas padeda atskleisti ir puoselėti, siekiant visapusiško asmenybės vystymosi ir padeda vaikams tapti: pasitikinčiais; besirūpinančiais savimi ir kitais; jautriais kultūrinei ir socialinei įvairovei; komunikabiliais; lanksčiais mąstantčiais; kūrybingais ir sėkmingai besimokančiais.

3. 1. Ikimokyklinio ugdymo modelis, pasirenkant etnokultūros kryptį

Etnokultūrinis ugdymas ikimokykliniame amžiuje padeda vaikui susipažinti su savo krašto tradicijomis, papročiais, tarmėmis, tautodaile ir etninėmis vertybėmis. Šis ugdymas formuoja tapatybės jausmą, ugdo pagarbą kultūriniam paveldui ir skatina kūrybišką etninės kultūros raišką.

1. Ikimokyklinio ugdymo modelio, pasirenkant etnokultūros kryptį struktūra.

1.1. Vaiko galios.

Savimonė ir tapatumas – vaikas supranta savo kilmę, mokosi apie vietovės kultūrą.

Kalbos ir raiškos gebėjimai – ugdomas gebėjimas vartoti gimtąją kalbą, pažinti tarmes, tautosaką.

Kūrybiškumas ir meninė saviraiška – per dainas, šokių, tautodailės darbus vaikas reiškia savo jausmus ir mintis.

Bendruomeniškumas – vaikas ugdomas kaip aktyvus bendruomenės narys, dalyvaujantis kultūrinėje veikloje.

1.2. Ugdymo(si) sritys su etnokultūros integracija.

Aš ir bendruomenė – vaikas mokosi apie šeimos, kaimo, miestelio tradicijas, dalyvauja šventėse, bendrauja su vyresniais bendruomenės nariais.

Aš kalbų pasaulyje – ugdomas vaiko gimtosios kalbos vartojimas, supažindinama su tarmėmis, tautosaka, liaudies pasakomis.

Kuriu ir išreiškiu – vaikas kuria liaudies ornamentus, lipdo, piešia, siuva, dainuoja liaudies dainas, žaidžia ratelius.

Mūsų sveikata ir gerovė – vaikas susipažįsta su senaisiais sveikatinimo būdais, gamtos gėrybių nauda.

Tyrinėju ir pažįstu pasaulį – etnografinės aplinkos pažinimas, liaudies meteorologija, tradiciniai amatų pagrindai.

1.3. Ugdymo(si) kontekstai.

Šeima ir bendruomenė – ugdymas grindžiamas šeimos, senolių žiniomis, organizuojamos išvykos į etnografinius kaimus, muziejus.

Gamtinė aplinka – pažinimas per metų laikų šventes, augalų ir gyvūnų reikšmę tautosakoje.

Dalyvavimas kultūrinėse veiklose – kalendorinės šventės (Užgavėnės, Joninės, Advento vakarai), tradiciniai žaidimai ir rateliai.

Tautosakos integracija – pasakos, patarlės, mįslės, liaudies dainos kaip ugdymo priemonės.

2. Ugdymo organizavimo formos ir metodai

Patyriminis mokymasis – vaikas pats išbando tradicinius amatus, gamtos pažinimą.

Žaidybiniai metodai – liaudies žaidimai, rateliai, vaidinimai.

Integruotas mokymas – etnokultūra siejama su kasdienėmis veiklomis.

Dalyvavimas renginiuose – organizuojamos kalendorinės šventės, dalyvaujama mugėse, etnokultūriniuose projektuose.

Bendruomenės įtraukimas – kviečiami tautodailininkai, folkloro atlikėjai, senoliai pasakotojai.

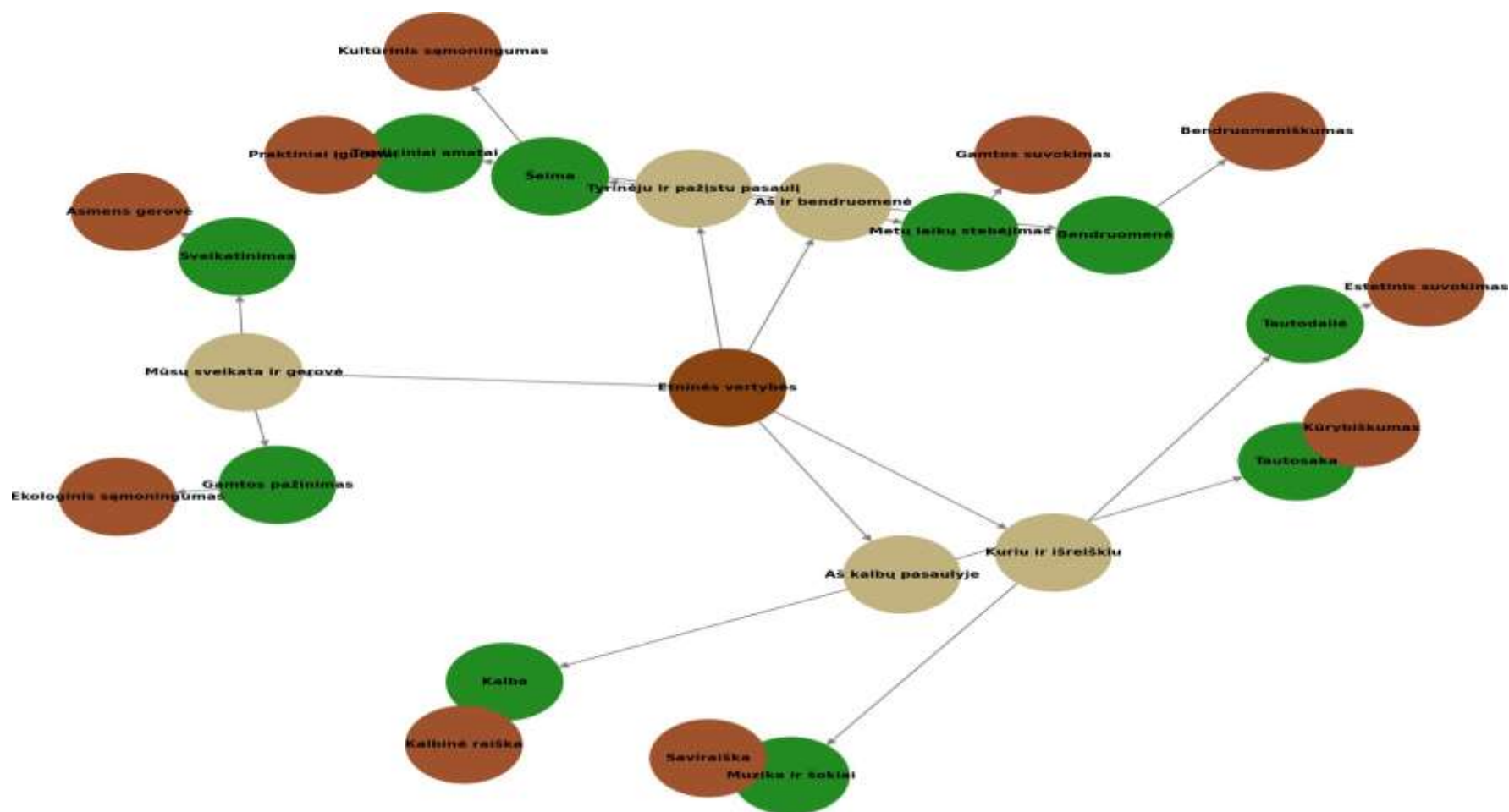
3. Modelio grafinis vaizdavimas

Etnokultūrinio ugdymo medis. Etnokultūros augimas vaikystėje, simbolizuoja, kaip vaikas auga, įsišaknijęs savo kultūroje.

Ikimokyklinio ugdymo programos modelis su etnokultūros kryptimi padeda vaikams nuo mažens pažinti ir vertinti savo krašto kultūrą, ugdo kūrybiškumą, bendruomeniškumą, tapatybės jausmą ir pagarbą tradicijoms. Toks modelis derina tradicijas su šiuolaikinėmis ugdymo praktikomis, leidžia vaikui patirti, kurti ir aktyviai dalyvauti kultūriniame gyvenime.

ETNOKULTŪROS AUGIMAS VAIKYSTĖJE

3.2. Vaiko pasiekimų sritys

Vaiko pasiekimai skirstomi į 18 pasiekimų sričių, kurie padeda detaliai apibrėžti ugdymo tikslus ir stebėti visapusišką vaiko raidą. Šios sritys atspindi vaiko gebėjimus, įgūdžius ir pasiekimus, susijusius su skirtingomis jo raidos kryptimis. Kultūrinis ir etinis ugdymas integruotas į pasiekimų sritis: emocijų suvokimas ir raiška; santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais; estetiškas suvokimas; meninė raiška.

Pasiekimų sritis	Rezultatai
1. Kasdinių įgūdžių lavinimas	1.2. Savarankiškumas (pvz., apsirengti, susitvarkyti). 1.3. Atsakingas elgesys su savo daiktais, žaislais ir aplinka. 1.4. Gebėjimas tvarkytis su kasdieniais iššūkiais ir spręsti praktines problemas.
2. Fizinis aktyvumas.	2.1. Motorinių įgūdžių lavinimas: judesių koordinacija, pusiausvyra, bėgimas, šokinėjimas. 2.2. Savarankiškumo higienos ir sveikos gyvensenos įpročiai. 2.3. Sveikos gyvensenos, mitybos, fizinio aktyvumo įgūdžiai. 2.4. Atsakingas požiūris į savo kūno priežiūrą.
3. Emocijų suvokimas ir raiška.	3.1. Gebėjimas suprasti, atpažinti ir valdyti emocijas. 3.2. Kitų jausmų supratimas ir empatijos ugdymas. 19.3. Pagarbos, atsakomybės ir teisingumo suvokimas.
4. Savireguliacija ir savikontrolė.	4.1. Gebėjimas suprasti savo emocijas, mintis, elgesį, juos valdyti bei nukreipti tinkama linkme. 4.2. Atsakomybės jausmo ugdymas, savo veiksmų planavimas ir harmoningi santykiai su aplinkiniais.
5. Savivoka ir savigarbos.	5.1. Savęs suvokimas kaip unikalios, savarankiškos ir vertingos asmenybės. 5.2. Pozityvus požiūris į save ir savo gebėjimus.
6. Santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais.	6.1. Bendravimo gebėjimai, aktyvus klausymasis, savo nuomonės reiškimas. 6.2. Bendradarbiavimo ir darbo grupėje įgūdžiai. 6.3. Bendravimo kultūra, empatija, pagarba kitiems. 6.4. Pirmieji pilietiškumo pradmenys – supratimas apie šeimą, bendruomenę, tradicijas.
7. Aplinkos pažinimas.	7.1. Supažindinimas su gamtos reiškiniais, augalais, gyvūnais. 7.2. Pradinis mokslinio tyrimo pagrindas – smalsumas ir aplinkos pažinimas. 7.3. Gamtos apsaugos pradmenys, aplinkosauginės vertybės. 7.4. Aplinkosaugos sąmoningumo ugdymas, rūšiavimo pagrindai. 7.5. Atsakomybė už gamtos išteklius ir jų saugojimą.
8. Matematinis mąstymas.	8.1. Skaičių ir skaičiavimo pagrindai. 8.2. Formų, dydžių, spalvų, erdvės suvokimas.
9. Skaitmeninis sumanumas.	9.1. Pirmieji pažinties su technologijomis žingsniai (pvz., paprasti įrankiai, technikos veikimo principai). 9.2. Saugus technologijų naudojimas, kaip tyrinėjimo ir kūrybos įrankis.
10. Kalbų supratimas.	10.1. Literatūros kūrinių klausymasis ir aptarimas. 10.2 Pasakų, eilėraščių ir kitų tekstų kūrimas bei interpretavimas.

	10.3. Skatinimas susidomėti gimąją kalba ir kitomis kalbomis, kultūrinis paveldas.
11. Kalbinė raiška.	11.1. Gebėjimas aiškiai kalbėti, klausytis, reikšti savo mintis. 11.2. Žodyno plėtimas, pasakojimų kūrimas ir teksto suvokimas.
12. Estetinis suvokimas.	12.1. Gebėjimas pastebėti ir vertinti estetiką gamtoje, aplinkoje bei mene. 12.2. Gebėjimas atpažinti kultūrinius bei tradicinius meno elementus. 12.3. Emocinis jautrumas ir grožio reikšmės supratimas tiek kasdienybėje tiek mene. 12.4. Gimtojo krašto tradicijų, papročių, tautosakos pažinimas.
13. Meninė raiška.	13.1. Kūrybiškumo ugdymas per dailę, muziką, teatrą, šokį ir kitus meninius užsiėmimus. 13.2. Dalyvavimas šventėse ir kultūrinėse veiklose.
14. Kūrybiškumas.	14.1. Generuoti idėjas, spręsti kūrybinius iššūkius. 14.2. Vaizduotė ir kūrybinis mąstymas. 14.3. Atrasti ir lavinti savo talentus, būti atviram naujoms idėjoms, 14.4. Savarankiškumas ir pasitikėjimas savimi.
15. Tyrinėjimas.	15.1. Aplinkos tyrinėjimo ir supratimo įgūdžiai. 15.2. Atrasti, bandyti ir mokytis per patirtį.
16. Problemų sprendimas.	16.1. Savarankiškai mąstyti, analizuoti situacijas, kūrybiškai ieškoti ir priimti atsakingus sprendimus. 16.2. Loginis ir kritinis mąstymas.
17. Gebėjimas žaisti	17.1. Gebėjimas kurti ir dalyvauti žaidimuose. 17.2. Žaidimų taisyklių laikymasis ir kūrybiškas jų taikymas. 17.3. Bendravimas ir mokymasis per žaidimą.
18. Mokėjimas mokytis.	18.1. Smalsumas, savarankiškas ir kryptingas mokymasis, refleksija apie savo veiklą.

Šios sritys apima visas vaiko raidos kryptis, nuo fizinio ir emocinio ugdymo iki kūrybiškumo ir socialinių įgūdžių formavimo. Kiekviena iš šių sričių leidžia stebėti vaiko pasiekimus bei užtikrina visapusišką jo ugdymą(si).

IV. IKIMOKYKLINIO UGDYMO TURINYS, PROCESAS IR APLINKA

Ikimokyklinio ugdymo pagrindas yra orientuotas į vaiką, jo unikalumą, individualų tempą ir poreikius. Šios pagrindinės ugdymo(si) kryptys – vaiko žaidimas, visuminis ugdymas(is), patiriminė veikla ir universalus dizainas mokymuisi – yra tarpusavyje glaudžiai susijusios ir padeda kurti įtraukią, prasmingą, įdomią ir visiems prieinamą ugdymo aplinką. Ikimokyklinio ugdymo turinys, procesas ir aplinka yra pagrindiniai elementai, kurie lemia vaikų vystymąsi ir ugdymą. Šie komponentai susiję tarpusavyje, nes jie padeda kurti ugdymo kokybę, užtikrina vaikų įsitraukimą ir skatina jų pažangą.

1. Ugdymo(si) turinys

Ugdymo turinys apima visas žinias, gebėjimus, vertybes ir įgūdžius, kuriuos vaikai turi įgyti per ikimokyklinį ugdymą. Tai apima įvairias sritis, atsižvelgiant į vaikų amžių, poreikius ir vietos ypatumus.

Pažinimo ir pažintinė sritis.	Įtraukia įvairius mokslinius ir praktinius veiksmus, kurie padeda vaikams pažinti aplinką, vystyti mąstymo ir problemų sprendimo gebėjimus.
Kalbos ir komunikacijos sritis.	Apima kalbos lavinimą, gebėjimą bendrauti, klausytis ir aiškiai išreikšti mintis, jausmus ir nuomones.
Socialinė ir emocinė sritis.	Skirta vaikų tarpusavio santykių formavimuisi, bendravimo įgūdžių lavinimui, empatijai ir emocijų valdymui.
Fizinė ir motorinė sritis.	Pabrėžia fizinio aktyvumo svarbą, smulkiosios ir stambiosios motorikos vystymą, sveikatingumo įgūdžius.
Estetinė ir kūrybinė sritis.	Skatina vaikų kūrybiškumą, meninius gebėjimus, saviraišką per muziką, piešimą, judesį, šokį.
Etinė ir pilietinė sritis.	Apima vertybes, atsakomybę už save ir kitus, pagarbą gamtai, kultūrai ir visuomenei.

2. Ugdymo(si) procesas.

Ugdymo procesas yra tai, kas vyksta per vaikų ugdymą, tai yra metodai, formos, priemonės, kuriais naudojamosi siekiant užtikrinti veiksmingą vaikų mokymąsi ir vystymąsi.

Ugdymo procesas apima

Pedagoginės veiklos organizavimas	Tai įvairios veiklos (žaidimai, eksperimentai, tyrinėjimai, diskusijos), kurios padeda vaikams mokytis ir atrasti naujas žinias.
Individualus požiūris	Ugdymo procesas turi būti pritaikytas prie kiekvieno vaiko poreikių, gebėjimų ir interesų. Tai užtikrina, kad vaikai mokosi savo tempu, o ne pagal bendras normas.
Skirtingų metodų naudojimas	Pedagogai pasitelkia įvairius metodus, tokius kaip žaidimai, projektai, kūrybinės užduotys, praktiniai eksperimentai, kurie padeda vaikams įsisavinti žinias ir ugdyti įgūdžius.
Įvertinimas ir grįžtamasis ryšys	Svarbu ne tik vertinti vaikų pasiekimus, bet ir suteikti jiems nuolatinį grįžtamąjį ryšį, kuris skatina savęs pažinimą ir tobulėjimą.

3. Ugdymo(si) aplinka.

Ugdymo aplinka yra fizinė, socialinė ir emocinė erdvė, kurioje vyksta vaiko ugdymas ir mokymasis. Aplinka turi būti pritaikyta vaikų poreikiams, saugi, skatinti kūrybiškumą, bendravimą ir fizinį aktyvumą.

Fizinė aplinka.	Grupės ir lauko erdvės	Tiek vidinė (grupės, žaidimų kambariai, biblioteka), tiek išorinė (žaidimų aikštelės, gamtinės aplinkos) turi būti pritaikytos vaikų aktyvumui, kūrybiškumui ir tyrinėjimui.
	Įranga ir priemonės	Reikalingos įvairios ugdymui skirtos priemonės, tokios kaip žaislai, mokymosi medžiaga, meninės priemonės (spalvos, piešimo reikmenys, muzikos instrumentai).
Socialinė aplinka.	Bendravimo kultūra	Ugdymo aplinka turi skatinti bendravimą, bendradarbiavimą, pagarbumą ir empatiją tarp vaikų. Mokytojai turi kurti saugią ir priimančią aplinką, kurioje vaikai jaustųsi laisvai ir pasitikėtų savimi.
	Bendruomeniškumo skatinimas	Vaikai turi galimybę dirbti grupėse, dalintis užduotimis ir spręsti problemas kartu.
Emocinė aplinka.	Palaikymas ir saugumas	Vaikai turi jaustis emociškai saugūs, žinodami, kad mokytojas juos palaikys, supras ir padės spręsti bet kokias problemas.

	Pozityvumo ir skatinimo kultūra	Aplinka turi skatinti teigiamą elgesį, savivertę ir pasitikėjimą savimi.
--	---------------------------------	--

Ugdymo(si) turinio, proceso ir aplinkos sąveika.

Ugdymo turinys, procesas ir aplinka glaudžiai susiję, nes tik tada, kai visi šie komponentai veikia kartu, galima pasiekti geriausių rezultatų vaiko ugdymui. Turinys suteikia pagrindą, ko vaikai turi išmokti, tačiau procesas ir aplinka užtikrina, kad mokymasis būtų įdomus, veiksmingas ir prasmingas. Aplinka padeda sukurti sąlygas vaikams laisvai tyrinėti, mokytis ir kurti, o ugdymo procesas suteikia metodus ir priemones, kaip efektyviai pasiekti ugdymo tikslus.

4.1. Ugdymo(si) sričių turinys

Mūsų sveikata ir gerovė									
Ši ugdymo sritis skirta fizinės, emocinės ir socialinės vaikų gerovės ugdymui. Ji padeda vaikams įgyti sveikos gyvensenos įgūdžių, stiprinti fizinį pajėgumą, lavinti savireguliaciją, ugdyti atsakomybę už savo kūną ir mokytis užtikrinti emocinę pusiausvyrą.									
Tikslai	Pasiekimų sritys pagal amžiaus tarpsnius						Ugdymosi aplinka		
Formuoti sveikos gyvensenos pagrindus (mityba, fizinis aktyvumas, higiena). Ugdyti fizinę ištvermę, koordinaciją ir judėjimo įgūdžius. Skatinti vaikų emocinį atsparumą, savireguliaciją ir gebėjimą pasirūpinti savimi. Mokyti atpažinti pavojus ir saugiai elgtis aplinkoje.	1,5–3 metų amžius			3–6 metų amžius			Fizinė aplinka	Socialinė aplinka	Emocinė aplinka
	Uždaviniai	Veiklos	Rezultatai	Uždaviniai	Veiklos	Rezultatai	Plati erdvė judėjimui ir žaidimams, įranga, skatinanti fizinį aktyvumą (pvz., kamuoliai, kliūčių ruožai, supynės).	Palaikanti, draugiška ir įtraukiančia aplinka, kurioje vaikai jaučiasi saugūs, turi galimybę išreikšti savo nuomonę ir bendrauti.	Saugi erdvė, kurioje vaikai gali išreikšti emocijas, jaustis palaikomi ir suprasti.
	Skatinti savarankiškumą kasdienėje veikloje (pvz., valgymas, rankų plovimas). Lavinti motorinius įgūdžius per judriuosius žaidimus. Ugdyti vaiko supratimą apie kasdienės higienos svarbą. Padėti atpažinti paprastas emocijas ir mokytis jas reikšti (pvz.,	Paprasti judesio lavinimo žaidimai: bėgiojimas, šokinėjimas, lipimas, mėtymas kamuoliu. Žaidimai, susiję su kasdieniais higienos ritualais (pvz., rankų plovimo dainelės). Pasakojimai ir iliustracijos apie sveiką maistą ir	Vaikas pradeda savarankiškai atlikti paprastus higienos veiksmus. Tobulėja pagrindiniai motoriniai įgūdžiai. Pradeda atskirti sveiką ir nesveiką elgesį (pvz., kodėl svarbu plauti rankas). Suvokia ir išreiškia	Ugdyti supratimą apie sveiką gyvenimo būdą (mityba, fizinis aktyvumas, poilsis). Lavinti fizinius įgūdžius (greitį, lankstumą, jėgą). Mokyti vaiką atpažinti sudėtingesnes emocijas ir padėti jas valdyti. Supažindinti su aplinkos	Aktyvūs judrieji žaidimai ir estafetės, lavinantys judesius, pusiausvyrą, koordinaciją. Pokalbiai ir vaidmeniniai žaidimai apie sveiką mitybą, sportą ir poilsį. Atsipalaidavimo pratimai, padedantys suvaldyti stresą ir emocijas (pvz., kvėpavimo pratimai). Praktiniai užsiėmimai apie	Vaikas geba savarankiškai laikytis pagrindinių higienos įgūdžių (plauti rankas, valyti dantis, tvarkytis). Suvokia fizinio aktyvumo ir sveiko maisto naudą. Atpažįsta ir geba tinkamai išreikšti sudėtingesnes emocijas (pykti,			

	džiaugsmas, liūdesys).	kasdienės rutinas. Situacijos žaidimuose, kurios padeda vaikams suprasti, kaip pasijusti geriau (pvz., kai nukrenta ar liūdi).	paprastos emocijas.	saugumo taisyklėmis (pvz., kaip elgtis gatvėje, prie vandens).	saugų elgesį (pvz., kaip pereiti gatvę, kaip elgtis iškylos metu).	nusivylimą, baimę). Žino pagrindines saugumo taisykles ir jų laikosi.			
--	------------------------	--	---------------------	--	--	---	--	--	--

Tai yra svarbiausi aspektai, kurie užtikrina vaiko sveikatą ir gerovę tiek nuo 1,5 iki 3 metų, tiek nuo 3 iki 6 metų amžiaus. Tinkamai rūpinantis sveikata šiuo laikotarpiu, vaikas pasiruošia fizinei, emocinei ir socialinei gerovei ateityje.

Aš ir bendruomenė									
Ši ugdymo sritis orientuota į vaiko socializaciją, gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti su kitais. Ji skirta ugdyti vaiko santykius su šeimos nariais, bendraamžiais ir platesne bendruomene, skatinti atsakomybę, pagarbos ir pagalbos kitiems vertybes.									
Tikslai	Pasiekimų sritys pagal amžiaus tarpsnius						Ugdymosi aplinka		
Formuoti vaiko socialinius įgūdžius, gebėjimą bendrauti ir bendradarbiauti grupėje. Ugdyti pagarbą, atsakomybę,	1,5–3 metų amžius			3–6 metų amžius			Fizinė aplinka	Socialinė aplinka	Emocinė aplinka
	Uždaviniai	Veiklos	Rezultatai	Uždaviniai	Veiklos	Rezultatai	Mokyklos ir žaidimų erdvės, kuriose vaikai turi galimybę dirbti grupėse,	Palaikantis ir empatiškas pedagogų bei bendraamžių	Auklėtojų, tėvų ir bendraamžių parama bei empatija, skatinan-
	Skatinti vaiko bendravimo įgūdžių vystymą (pvz., mokytis sakyti „prašau“,	Žaidimai, skatinantys bendravimą ir dalinimąsi. Bendri užsiėmimai, kuriuose	Vaikas pradeda bendrauti su kitais vaikais ir suaugusiais, naudodamas	Skatinti vaiko gebėjimą dalyvauti bendruose projektuose, užduotėse ir žaidimuose,	Grupiniai projektai ir komandiniai žaidimai, kuriuose reikalingas bendradarbia-	Vaikas geba bendrauti su kitais vaikais ir suaugusiais, rodo gerą klausymosi ir			

empatiją ir rūpestį kitais. Skatinti vaiko aktyvų dalyvavimą bendruomenės gyvenime, socialinėse veiklose. Padėti vaikui suvokti savo vaidmenį šeimoje, grupėje ir bendruomenėje.	„ačiū“, dalintis žaislais). Ugdyti gebėjimą dalyvauti grupinėse veiklose (pvz., žaidimuose su kitais vaikais). Padėti atpažinti ir gerbti kitų žmonių asmeninę erdvę.	vaikai kartu dalyvauja ir mokosi bendradarbiauti (pvz., grupiniai piešiniai, statyba su kaladėlėmis). Paprasti vaidmeniniai žaidimai, kuriuose vaikai turi bendradarbiauti (pvz., šeimos žaidimai, vaidinimai). Emocijų atpažinimas ir reiškimas per žaidimus (pvz., „kaip jautiesi, kai kas nors tau atiduoda žaislą?“).	elementarias frazes ir gestus. Vaikas supranta bendravimo svarbą, geba dalintis ir laukia savo eilės. Pradedama rodyti empatiją kitiems.	įgyti komandinio darbo įgūdžių. Ugdyti pagarbą kitų nuomonei, idėjoms ir reikmėms. Formuoti atsakomybės jausmą už savo veiksmus ir kitus žmones (pvz., bendraamžius, šeimos narius). Padėti vaikui suprasti, kad jis yra svarbi bendruomenės dalis, o jo veiksmai turi įtakos kitiems.	vimas ir problemų sprendimas. Diskusijos apie bendruomenės vertybes, pvz., kas yra pagalba, pagarba ir atsakomybė. Dalyvavimas bendruomenės renginiuose (pvz., šventėse, švaros akcijose, meniniuose pasirodymuose). Įtraukiant vaikus į kasdienes bendruomenės veiklas (pvz., pasidalinimas užduotimis ir atsakomybė už grupės daiktus).	bendradarbiavimo gebėjimą. Demonstravo atsakomybę už bendrus veiksmus (pvz., tvarkymąsi grupėje). Suvokia savo vietą šeimoje ir bendruomenėje, žino, kaip svarbu prisidėti prie bendros gerovės.	žaisti kartu, spręsti problemas bendradarbiaudami.	bendravimas.	ti pasitikėjimą savimi ir kitais.
---	--	--	---	---	--	---	---	---------------------	--

Šie amžiaus tarpsniai yra pagrindiniai socializacijos etapai, kurie lemia vaiko gebėjimą bendrauti, dirbti grupėje ir jaustis dalimi bendruomenės. Tėvų ir pedagogų įsitraukimas į vaikų socializacijos procesą šiuo laikotarpiu yra būtinas, kad jie galėtų sėkmingai prisitaikyti ir augti bendruomenėje.

Aš kalbų pasaulyje Ši ugdymo sritis orientuota į vaiko kalbinius įgūdžius, gebėjimą išreikšti mintis, suprasti ir reikšti kalbą tiek verbaliniu, tiek neverbaliniu būdu. Ji apima tiek kalbos ugdymą gimtąja kalba, tiek pirmuosius žingsnius mokantis kitų kalbų. Kalbinis ugdymas yra svarbus vaiko pažintinei raidai, socialiniams santykiams ir kūrybingumo lavinimui.								
Tikslai	Pasiekimų sritys pagal amžiaus tarpsnius						Ugdymosi aplinka	
Skatinti vaikų gebėjimą aiškiai ir raiškiai kalbėti, išreikšti savo mintis ir jausmus. Ugdyti vaikų klausytojo įgūdžius, gebėjimą suprasti ir įsiklausyti. Skatinti kalbos, žodyno, sakinės ir rašytinės	1,5–3 metų amžius			3–6 metų amžius			Fizinė aplinka	Socialinė aplinka
	Uždaviniai	Veiklos	Rezultatai	Uždaviniai	Veiklos	Rezultatai	Erdvės, kuriose vaikai gali aktyviai dalyvauti kalbos vystymosi veiklose – skaitant, kalbant, dainuojant ir žaidžiant.	Ištraukianti, kur vaikai turi galimybę bendrauti su bendraamžiais, mokytojais ir kitais suaugusiais, dalyvauti pokalbiuose ir grupinėse veiklose.
	ai							
	Skatinti kalbos vartojimo įgūdžių plėtrą: paprastos frazės, žodžių jungimas, dažni žodžiai (pvz., kas, kur, ką). Lavinti klausymosi	Knygų skaitymas su paveikslėliais, kalbos lavinimo žaidimai (pvz., "Kas tai?", "Kur yra...?"). Dainos, eilėraščiai, rimas, kurie padeda formuoti vaiko	Vaikas pradeda kalbėti sudėtingesnis frazėmis, formuoti sakinius. Gerai supranta kasdienių frazių prasmę. Geba klausytis ir reaguoti į klausimus ar paprastus pokalbius.	Tobulinti kalbos gebėjimus – sudėtingesni sakiniai, žodyno plėtra. Skatinti vaikus kurti pasakojimus, išsakyti mintis aiškiai ir suprantamai. Mokyti kalbos	Pasakojimai, kuriuose vaikai kuria istorijas, pasakojimus apie kasdienius įvykius. Drauge su vaikais kurti dainas, eilėraščius, žaidimus su žodžiais. Rašymo pratybos,	Vaikas geba kurti pasakojimus, aiškiai ir suprantamai reikšti savo mintis. Gerai supranta sudėtingesnes kalbos struktūras ir taisykles. Geba rašyti savo vardą,	Erdvės, kuriose vaikai gali aktyviai dalyvauti kalbos vystymosi veiklose – skaitant, kalbant, dainuojant ir žaidžiant.	Ištraukianti, kur vaikai turi galimybę bendrauti su bendraamžiais, mokytojais ir kitais suaugusiais, dalyvauti pokalbiuose ir grupinėse veiklose.

kalbos įgūdžių tobulėjimą. Supažin- dinti su kalbos struktūro- mis, skatinti kalbos kūrybišku- mą ir vaizduotę. Pristatyti pirmuosius žingsnius mokantis kitų kalbų ir suprantant kitų kultūrų kalbinius aspektus.	gebėjimus ir kalbos atpažini- mą. Skatinti vaiką išreikšti savo mintis ir jausmus su paprastais žodžiais.	kalbinį suvokimą. Paprasti pokalbiai su vaiku, kur jiems suteikiama galimybė išsakyti savo mintis ir norus. Pavyzdžių rodymas, kaip vartoti paprastas frazes (pvz., "Prašau", "Ačiū").		struktūrų (pvz., veiksmažo- džių, būdvardžių vartojimas) ir gramatinių taisyklių. Supažindinti su rašytine kalba (pirmieji bandymai rašyti, piešti žodžius). Skatinti domėjimąsi kitomis kalbomis ir kultūromis, pirmieji žingsniai kitų kalbų mokymosi sirtyje.	pirmieji bandymai piešti žodžius, rašyti savo vardą. Žaidimai, susiję su kalbos taisyklių mokymu (pvz., teisingai naudoti veiksmažo- džius, susieti žodžius su veiksmais). Pirmieji bandymai mokytis paprastų frazių kitomis kalbomis (pvz., pasisveikini- mas, atsisveikini- mas).	kai kurios paprastos raidės ir žodžiai. Domisi kitomis kalbomis, geba pasakyti keletą žodžių kitoje kalboje.			
--	---	---	--	--	---	--	--	--	--

„Aš kalbų pasaulyje“ ugdymo sritis yra svarbi vaiko pažintinės raidos dalis. Ji skatina vaikų kalbinius gebėjimus, padeda išreikšti savo mintis ir jausmus, taip pat ugdo pirmuosius mokymosi kitų kalbų žingsnius. Kalbos gebėjimų lavinimas svarbus ne tik bendravimui, bet ir kognityvinės raidos, kūrybiškumo skatinimo srityse.

Tyrinėju ir pažįstu aplinką

Ši ugdymo sritis orientuota į vaiko gebėjimą tyrinėti ir pažinti aplinką, kurioje jis gyvena, lavinant jo smalsumą, stebėjimo įgūdžius, gebėjimą užduoti klausimus ir ieškoti atsakymų. Ji apima gamtos, socialinės ir kultūrinės aplinkos pažinimą, skatina vaiko domėjimąsi aplinkiniu pasauliu ir ugdo atsakomybę už aplinką.

Tikslai	Pasiekimų sritys pagal amžiaus tarpsnius						Ugdymosi aplinka		
Skatinti vaikus tyrinėti, stebėti ir suvokti gamtos ir žmogaus sukurtą aplinką. Lavinti vaiko gebėjimą užduoti klausimus, ieškoti atsakymų ir spręsti problemas. Formuoti vaiko supratimą apie aplinkos išsaugojimą, ekologiją ir žmogaus	1,5–3 metų amžius			3–6 metų amžius			Fizinė aplinka	Socialinė aplinka	Emocinė aplinka
	Uždaviniai	Veiklos	Rezultatai	Uždaviniai	Veiklos	Rezultatai	Erdvės, kuriose vaikai gali tyrinėti gamtos objektus – žaidimų aikštelės, lauko erdvės, sodai. Aplinkos, kuriose vaikai gali pasinerti į tyrinėjimus, atrasti gamtos stebuklus	Mokytojai, kurie skatina vaikų smalsumą ir padeda atlikti tyrinėjimus, šeimos nariai, bendruomenės atstovai, su kuriais vaikai dalinasi savo atradimais ir žiniomis.	Saugi aplinka, kurioje vaikai jaučiasi palaikomi tyrinėjant ir mokantis apie gamtą ir aplinką, taip pat galintys klausti ir gauti atsakymus.
	Skatinti vaiko smalsumą ir atradimus, stebėti supančią aplinką. Ugdyti gebėjimą įvardyti paprastus gamtos objektus (augalai, gyvūnai, orų sąlygos). Mokyti vaikus atpažinti ir vertinti	Pasivaikščiojimai lauke, stebint gamtos pokyčius pagal metų laikus (medžių lapai, gėlės, paukščiai). Žaidimai su gamtos objektais: akmenimis, lapais, smėliu. Knygų skaitymas apie gamtą, gyvūnus, augalus. Stebėjimo žaidimai, kur vaikai gali pastebėti įvairius gamtos reiškinius (pvz., „Kas skraido danguje?“).	Vaikas pradeda atpažinti ir įvardyti gamtos objektus ir reiškinius. Supranta paprastus gamtos procesus (pvz., lietaus atsiradimą). Rodosi susidomėjimas supančia aplinka ir noras ją tyrinėti.	Ugdyti vaiko gebėjimą tyrinėti gamtos objektus, juos klasifikuoti, lyginti ir analizuoti. Skatinti vaiką tyrinėti įvairius aplinkos aspektus: augalus, gyvūnus, orus, žmogaus veiklą ir jos poveikį.	Eksperimentai su gamtos objektais, tyrinėjimas įvairių augalų, gyvūnų ir jų gyvenimo sąlygų (pvz., sodinimas gėlių, paukščių stebėjimas). Knygų, žaidimų ir pasakojimų apie gamtą ir žmogaus poveikį aplinkai skaitymas.	Vaikas geba įvardyti ir paaiškinti įvairius gamtos reiškinius. Supranta gamtos ir žmogaus ryšį, kodėl svarbu rūpintis aplinka. Geba klasifikuoti ir tyrinėti įvairius aplinkos elementus, pavyzdžiui, gyvūnus,			

santykį su gamta. Skatinti vaikus suvokti gamtos reiškinius, jų poveikį ir svarbą kasdieniame gyvenime.	gamtos reiškinius, tokius kaip lietų, saulę, vėjas. Pristatyti kasdienio gyvenimo reiškinius ir padėti suprasti jų paprastą priežastį ir pasekmes (pvz., kodėl reikia uždaryti langus, kai lyja).			Mokyti vaikus naudotis paprastomis tyrinėjimo priemonėmis (pvz., lupa, stiklainiai, pieštukai). Padėti vaikams suprasti aplinkos išsaugojimo svarbą ir skatinti atsakomybę už gamtą.	Aplinkos stebėjimas ir užduočių atlikimas, tokių kaip „Kodėl augalai auga?“ ar „Kur gyvena gyvūnai?“ Ekologiniai projektai (pvz., rūšiavimas, atliekų tvarkymas, sodinimas medžių ar augalų).	augalus, orų sąlygas. Skatina atsakomybę už gamtos išsaugojimą (pvz., rūšiavimas, atsakingas elgesys su gamtos objektais).			
---	---	--	--	--	---	--	--	--	--

„Tyrinėju ir pažįstu aplinką“ ugdymo sritis padeda vaikams ugdyti smalsumą, skatinti jų gebėjimą tyrinėti ir stebėti gamtos, žmogaus sukurtą ir socialinę aplinką. Tai svarbu ne tik pažintinei raidai, bet ir atsakingo elgesio su aplinka ugdymui. Per įvairias veiklas vaikai mokosi suvokti ir gerbti gamtos procesus, jų svarbą bei tai, kaip mūsų veiksmai veikia aplinką.

Kuriu ir išreiškiu		
Ši ugdymo sritis skirta vaiko kūrybiškumo lavinimui, gebėjimui išreikšti save įvairiais būdais – per meną, muziką, judesį, teatrą, kalbą. Ji apima gebėjimą kūrybiškai pasitelkti įvairias išraiškos priemones, taip pat skatinti emocijų ir minčių išreiškimą įvairiuose veiklos kontekstuose.		
Tikslai	Pasiekimų sritis pagal amžiaus tarpsnius	Ugdymosi aplinka

Skatinti vaikų kūrybiškumą ir išraiškos laisvę per meną, muziką, judesį, teatrą ir kitus kūrybos būdus. Ugdyti gebėjimą pasirinkti įvairias išraiškos priemones ir jas naudoti pagal savo emocijas, mintis ir jausmus. Skatinti vaikus atrasti savo kūrybines galias, išreikšti savo idėjas ir pasaulį aplink save.	1,5–3 metų amžius			3–6 metų amžius			Fizinė aplinka	Socialinė aplinka	Emocinė aplinka
	Uždaviniai	Veiklos	Rezultatai	Uždaviniai	Veiklos	Rezultatai	Kūrybinės erdvės, kuriose vaikai gali laisvai dirbti su įvairiais menais – piešti, lipdyti, kurti muzikinį garsą ar judėti pagal muziką.	Mokytojų ir bendraamžių palaikymas kūrybiniame procese, kur visi yra skatinami dalintis savo kūrybiniais pasiekimais ir idėjomis.	Aplinka, kurioje vaikai jaučiasi laisvi ir saugūs išreikšti savo kūrybines mintis, nesulaukę kritikos, bet palaikomi ir skatinami.
	Skatinti kūrybinį žaidimą ir laisvą išraišką per judesį, garsus, piešimą ir kitus meninius veiksmus. Lavinti vaiko gebėjimą suprasti ir išreikšti pagrindines emocijas per kūrybą. Skatinti vaikus eksperimentuoti su spalvomis, formomis, garsais ir judesiais.	Piešimas ir dažymas, žaidimai su spalvomis ir formomis (pvz., pirštų dažai, spalvinimo knygos). Dainavimas ir judesiai pagal muziką (pvz., šokiai, judesiai pagal dainas). Lėlės ir objektų naudojimas teatrui, vaidinimams. Garsų ir muzikinio instrumento tyrinėjimas, paprastų	Vaikas geba išreikšti emocijas per piešinius, judesį ir garsus. Geba pasirinkti spalvas, formas, garsus, atspindinčius savo jausmus ir idėjas. Randa kūrybišką būdą pasidalinti savo mintimis su kitais.	Lavinti kūrybiškumo įgūdžius – vaikui suteikiama galimybė pasirinkti įvairias meninės išraiškos formas ir jas naudoti. Skatinti pasakojimų kūrimą, vaidinimus, kūrybinius projektus. Lavinti kūrybinį mąstymą, gebėjimą išreikšti savo mintis ir idėjas įvairiais kūrybiniais	Komandiniai kūrybiniai projektai, kuriuose vaikai kartu kuria pasakojimus, vaidina, kuria meninius kūrinius (pvz., piešinius, skulptūras). Muzikiniai žaidimai, kuriuose vaikai kuria melodijas ar dainas. Šokiai, kur vaikai laisvai juda pagal muziką, išreiškia	Vaikai geba kūrybiškai išreikšti savo emocijas, mintis ir idėjas. Geba kurti pasakojimus, vaidinimus, atspindinčius jų vaizduotę ir kasdienį gyvenimą. Pasirinkę skirtingas išraiškos formas, vaikai lavina savo meninius gebėjimus ir kūrybiškumą.			

Lavinti vaiko gebėjimą pasitelkti meną ir kūrybą kaip saviraiškos priemonę ir tarpininką bendravimo procese.		melodijų kūrimas.		būdais: piešimas, muzika, šokiai, teatras, drama.	emocijas judesiu. Teatras ir vaidinimai, kur vaikai pasakoja istorijas ir kuria vaidmenis.				
--	--	-------------------	--	---	--	--	--	--	--

„Kuriu ir išreiškiu“ ugdymo sritis padeda vaikams atrasti kūrybiškumo pasaulį ir išreikšti savo emocijas, mintis ir idėjas įvairiais būdais. Kūryba ir menas yra svarbūs vaiko pažintinės ir emocinės raidos aspektai, todėl šioje srityje svarbu skatinti vaikus eksperimentuoti su įvairiomis išraiškos priemonėmis, lavinti jų gebėjimus ir kūrybiškumą, kuriant pasakojimus, piešinius, muziką ir judesį.

Puoselėju tradicijas					
Etnokultūrinė sritis siekia ugdyti vaikų tautinę savimone, meilę gimtajai kalbai, tradicijoms, kultūros vertybėms ir gamtai. Ši sritis padeda vaikams pažinti savo krašto etnokultūrinį paveldą, ugdo pagarbą kitų tautų kultūrai ir stiprina priklausymo bendruomenei jausmą.					
Tikslai	Uždaviniai	Veiklos	1,5–3 metų amžius Rezultatai	3–6 metų amžius Rezultatai	Ugdymosi aplinka
Ugdyti vaikų supratimą apie savo tautos tradicijas, papročius ir kultūrinį paveldą. Skatinti vaikų pagarbą gimtajai	Supažindinti vaikus su gimtojo krašto dainomis, šokiais, pasakomis ir legendomis. Mokyti paprastų liaudies žaidimų,	<u>Tradicijos ir pasakojimai:</u> Skaityti ir pasakoti lietuvių liaudies pasakas, legendas, šventinių tradicijų istorijas.	Klausosi ir atpažįsta gimtosios kalbos dainas, pasakas, eilėraščius. Domisi liaudies žaidimais, bando juos atlikti.	Atpažįsta ir moka atlikti liaudies dainas, šokius ar žaidimus. Domisi gimtosios kalbos žodynu, žino liaudies pasakų ir legendų personažus.	Sukurti erdvę, kurioje būtų eksponuojamos liaudies meno priemonės (pvz., tautiniai drabužiai, instrumentai, rankdarbiai). Organizuoti edukacijas su vietos amatininkais ar

kalbai ir krašto istorijai. Plėtoti vaikų etninės savimonės jausmą per žaidimus, pasakojimus, dainas ir šventes. Lavinti vaikų kūrybiškumą, remiantis tautos menu, amatais ir kultūra.	tradicinių amatų pagrindų. Įtraukti vaikus į tradicinių švenčių minėjimą ir apeigas (pvz., Užgavėnių kaukių gamyba, Advento tradicijos). Skatinti gamtos pažinimą ir jos puoselėjimą, remiantis senosiomis tradicijomis (pvz., augalų rinkimas, gamtos stebėjimas). Pažinti kitų Lietuvos regionų etnokultūrinius ypatumus, ugdyti pagarbą kitų tautų kultūrai.	<u>Muzika ir šokis:</u> Mokyti liaudies dainų, šokių ir ratelių. <u>Amatai:</u> Supažindinti su tradiciniais amatais (pvz., audimu, keramika, margučių marginimu) ir leisti vaikams išbandyti. <u>Gamta:</u> Organizuoti veiklas, susijusias su gamta (pvz., augalų rinkimas, tradiciniai darbai gamtoje). <u>Šventės:</u> Dalyvauti šventiniuose renginiuose (pvz., Užgavėnės, Joninės, Kalėdos), gaminti atributiką, mokytis tradicinių veiksmų. <u>Regionų pažinimas:</u> Naudoti žemėlapius, skaidres, knygas, kad vaikai pažintų Lietuvos regionų etnokultūrinį paveldą.	Pradedama pažinti tradicinius muzikos instrumentus, audinių raštus, spalvas. Dalyvauja tradicinių švenčių minėjimuose, pradeda suprasti jų esmę. Pradedama atpažinti gimtojo krašto gamtos simbolius (pvz., medžius, paukščius, gėles).	Atlieka paprastus tradicinių amatų veiksmus (pvz., pynimas, popieriaus karpiniai, molio lipdymas). Supranta tradicinių švenčių prasmę, dalyvauja jose aktyviai. Domisi kitų Lietuvos regionų ir pasaulio kultūromis, mokosi gerbti jų tradicijas.	kultūros paveldo specialistais. Skatinti vaikus dalyvauti šventėse ir praktinėse veiklose, kurios padėtų pajusti tradicijų gyvybingumą.
---	--	--	--	--	--

Etnokultūrinė sritis padeda vaikui pažinti ir vertinti savo tautos paveldą, ugdo pagarbą tradicijoms ir skatina kūrybišką dalyvavimą kultūrinėje veikloje.

Etnokultūrinė sritis integruota į visas 5 ugdymo sritis.

4.2. Ugdymo(si) proceso organizavimo pagrindas

Išimtyklinio ugdymo(si) proceso organizavimas grindžiamas vaiko raidos dėsningumais, individualiais poreikiais ir patirtimi, vadovaujantis šiuolaikinėmis ugdymo paradigmomis bei pasirinkta etnokultūrine ugdymo(si) kryptimi, kuri padeda vaikui formotis kaip savo krašto, tautos ir bendruomenės nariui.

Vaiko ugdymas(si) per žaidimą.	Žaidimas yra natūrali, prigimtinė vaiko veikla, per kurią jis pažįsta pasaulį, kuria santykius, sprendžia problemas ir išreiškia save. Žaisdamas vaikas aktyviai mokosi – lavina kalbą, mąstymą, vaizduotę, socialinius įgūdžius, stiprina emocinį atsparumą ir pasitikėjimą savimi. Etnokultūrinė kryptis žaidimui suteikia gilų kultūrinį turinį: vaikai įsitraukia į liaudies žaidimus, ratelius, pasakas, dainas, vaidinimus ir imitacinius žaidimus, susijusius su kalendorinėmis šventėmis, šeimos tradicijomis ar bendruomeniniu gyvenimu. Tokiu būdu ugdomas tautinis tapatumas, vertybinės nuostatos, kūrybiškumas ir pagarba kultūriniam paveldui. Žaidimas yra pagrindinė ugdymo(si) veikla, leidžianti vaikams mokytis natūraliai ir smagiai.
Visuminis ugdymas.	Vaiko ugdymasis vyksta visuminio ugdymo principu – integruotai, neatskiriant atskirų sričių ar gebėjimų. Vaikas pažįsta pasaulį kaip visumą per patirtį, santykį, emociją, vaizdą, garsą ir veiksmą. Ugdymas neapsiriboja žiniomis, bet apima emocinį, socialinį, pažintinį, meninį ir fizinį vystymąsi. Per etnokultūrines veiklas ugdomas ne tik žinojimas, bet ir santykis su savimi, kitais ir aplinka: vaikai mokosi bendrystės, rūpesčio, dėmesingumo, bendradarbiavimo, kartu ugdosi kultūrinį sąmoningumą ir tapatumo jausmą. Ugdomi visi vaiko gebėjimai ir asmenybės bruožai kompleksiskai, atsižvelgiant į vaiko individualumą.
Patiriminė veikla.	Ugdymo procesas grindžiamas patyriminiu mokymusi, kai vaikas per tiesioginį veikimą, išgyvenimą ir refleksiją kuria asmeninę prasmę ir įgyja žinių. Veiklos organizuojamos taip, kad vaikas kuo daugiau liestų, stebėtų, kurtų, tyrinėtų, dalyvautų, išbandytų. Per etnokultūrinę prizmę vaikams suteikiamos galimybės patirti kalendorinių švenčių prasmę, ragauti tradicinių valgių, megzti santykį su gamta per metų laikų kaitą, rišti verbas, pinti vainikus, klausytis pasakų ar dalyvauti liaudies žaidimuose. Tokios veiklos skatina asmeninį įsitraukimą, motyvaciją ir aktyvų mokymąsi. Vaikai mokosi per patirtį – tyrinėja, eksperimentuoja, atranda ir reflektuoja.
Universalus dizainas mokymuisi. (UDM)	Siekiant, kad kiekvienas vaikas galėtų ugdytis pagal savo poreikius ir galimybes, taikomas universalus dizainas mokymuisi. Tai reiškia, kad veiklos ir aplinka planuojamos

	taip, kad būtų prieinamos, suprantamos ir įtraukiančios visiems vaikams, nepaisant jų gebėjimų, kalbos, kultūros ar kitų individualių ypatumų. UDM principai įgyvendinami per: a) skirtingus veiklos pateikimo būdus (vaizdas, garsas, judesys, simboliai); b) įvairias raiškos galimybes (piešimas, vaidinimas, konstravimas, pasakojimas); c) skatinimą pasirinkti sau tinkamą būdą įsitraukti ir mokytis. Tokia prieiga leidžia vaikams jaustis saugiai, pasitikėti savimi ir mokytis aktyviai dalyvaujant. Veiklos, aplinka ir priemonės pritaikomos taip, kad visi vaikai galėtų dalyvauti ugdymo procese.
Įtraukumas.	Ugdymo(si) procesas grindžiamas įtraukties principais, užtikrinant, kad kiekvienas vaikas jaustųsi priimtas, gerbiamas ir svarbus bendruomenės narys. Į ugdymo(si) procesą sąmoningai įtraukiami visi vaikai – nepriklausomai nuo jų raidos tempo, gebėjimų, kalbinės aplinkos ar kultūrinio konteksto. Įtrauki aplinka kuriama remiantis atskaitos tašku – vaiku, jo poreikiais ir gebėjimais. Pedagogai stebi, palaiko, skatina vaikų iniciatyvas, individualizuoja veiklas, o grupės dinamika kuriama taip, kad kiekvienas turėtų lygiavertės galimybes patirti sėkmę, kurti ryšius ir ugdytis pagal savo tempą. Kiekvienas vaikas, nepriklausomai nuo jo gebėjimų, yra priimamas ir įtraukiamas į ugdymo veiklas.

4.3. Pedagoginės strategijos ir ugdymo(si) organizavimo formos

Išimokyklinio ugdymo procese pedagogai taiko įvairias strategijas ir organizavimo formas, kurios skatina vaikų aktyvų dalyvavimą, savarankiškumą, kūrybiškumą ir bendradarbiavimą. Šios strategijos užtikrina visuminį ugdymą(si), atsižvelgia į vaikų poreikius ir gebėjimus bei sudaro prielaidas sėkmingai asmenybės raidai.

Pedagoginės strategijos

1. Patyriminis ugdymas	1.1. Vaikai mokosi per tiesioginę patirtį, bandymus, stebėjimus, praktinius veiksmus. 1.2. Aktyviai tyrinėja aplinką, dalyvauja įvairiose veiklose – nuo gamtos stebėjimo iki eksperimentų.
2. Vaiko žaidimo svarba	2.1. Žaidimas laikomas pagrindine vaikų veikla, per kurią jie mokosi, tyrinėja, sprendžia problemas. 2.2. Pedagogai skatina simbolinį, kūrybinį, socialinį žaidimą, įtraukia edukacinius elementus.
3. Visuminis ugdymas	3.1. Ugdymas organizuojamas taip, kad vaikas vienu metu ugdytų įvairias kompetencijas (socialines, emocines, pažintines, kultūrinės).

	3.2. Veiklos integruojamos, skatinant vaiką natūraliai susieti patirtis iš skirtingų sričių.
4. Individualizavimas ir diferencijavimas	4.1. Atsižvelgiama į vaikų poreikius, gebėjimus, mokymosi tempą. 4.2. Kiekvienam vaikui suteikiamos galimybės mokytis jam priimtinu būdu.
5. Kūrybiškumo ir problemų sprendimo skatinimas	5.1. Skatinama ieškoti kūrybiškų sprendimų, kelti klausimus, eksperimentuoti. 5.2. Pedagogai sudaro situacijas, kurios skatina mąstymą, samprotavimą, alternatyvius sprendimus.
6. Bendradarbiavimas ir socialinių įgūdžių ugdymas	6.1. Skatinamas grupinis darbas, mokymasis per bendras veiklas, tarpusavio pagalbą. 6.2. Vaikai mokosi bendradarbiauti, dalintis, išklausyti kitų nuomonę, ieškoti kompromisų.
7. Įtraukioji ir aktyvioji pedagogika	7.1. Sudaromos sąlygos, kad kiekvienas vaikas jaustųsi priimtas, galėtų dalyvauti ugdymo(si) procese. 7.2. Skatinamas aktyvus dalyvavimas, mokymasis per patirtį, diskusijos, projektai.
8. Universalus dizaino mokymuisi	8.1. Lankstus ugdymo turinio pateikimas 8.2. Lankstus saviraiškos ir dalyvavimo būdų pasirinkimas 8.3. Motyvuojanti ir įtraukianti aplinka

Ugdymo(si) organizavimo formos

Laisvasis žaidimas	Vaikai turi laiko savarankiškai žaisti, rinktis veiklas pagal savo interesus.
Teminės veiklos ir projektinis ugdymas	Pedagogai organizuoja ilgalaikes veiklas, kuriose vaikai tyrinėja tam tikrą temą, gilina žinias per įvairias veiklas.
Tyrinėjimai ir eksperimentai	Vaikai aktyviai įtraukiami į aplinkos pažinimą per bandymus, gamtos stebėjimus, kūrybinius atradimus.
Meninė raiška ir kūrybinės dirbtuvės	Skatinama saviraiška per dailę, muziką, šokį, teatrą, rankdarbius.
Išvykos ir ugdymas lauke	Veiklos vyksta ne tik grupėje, bet ir gamtoje, mieste, galerijoje, parkuose.
Bendruomenės įtraukimas	Tėvai, seneliai, vietos bendruomenės nariai kviečiami dalyvauti ugdymo(si) procese, dalintis patirtimi.
Ritualai ir tradicijos	Skatinami kasdieniai ritualai (rytiniai rateliai, pasakų skaitymas prieš pietų miegą), taip pat įtraukiamos tautinės ir bendruomeninės tradicijos.

Pedagginės strategijos ir organizavimo formos užtikrina, kad ugdymo(si) procesas būtų prasmingas, įtraukus, pritaikytas kiekvienam vaikui ir skatinantis visapusišką asmenybės augimą.

4.4. Vaikų ugdymo(si) kontekstai.

Ugdymo(si) kontekstai – tai aplinkybės ir sąlygos, kuriose vyksta vaikų mokymasis ir ugdymas. Kontekstai apima tiek fizinę, tiek socialinę ir kultūrinę aplinką, kuri daro įtaką vaikų ugdymosi procesui. Jie užtikrina visuminį, prasmingą ir įvairiapusišką vaiko vystymąsi, ugdymą(si) bei patirties įgijimą.

1. Fizinis kontekstas (judrus patirtinis ugdymasis). Tai aplinka, kurioje vaikai mokosi ir kurioje vyksta ugdymo procesai.	
Ergonomiška ir pritaikyta aplinka	Patogios, vaikų ūgiui ir poreikiams pritaikytos erdvės, tinkamos žaidimams, kūrybai ir mokymuisi.
Skatinanti tyrinėjimą	Aplinka su natūraliais elementais (pvz., gamtinės medžiagos, augalai, smėlis, vanduo) leidžia vaikams tyrinėti pasaulį.
Judėjimui palanki aplinka	Erdvės, skirtos judriesiems žaidimams ir fizinei veiklai
Estetiška ir tvarkinga	Aplinka, kurioje vaikai jaučiasi ramiai ir saugiai.
2. Socialinis kontekstas (kalbų įvairovė) Tai santykiai ir bendruomenės, kuriose vaikai mokosi ir ugdomi.	
Vaikų bendruomenė	Ugdoma pagarba kitiems, kultūrinis sąmoningumas, empatija, bendradarbiavimo ir komunikacijos gebėjimai.
Pedagogo vaidmuo	Pedagogas – patarėjas, stebėtojas ir vedlys, kuris skatina vaikų savarankiškumą, kūrybiškumą ir problemų sprendimą.
Tėvų ir šeimos įsitraukimas	Šeima yra svarbus vaiko ugdymo partneris. Pedagogai ir tėvai bendradarbiauja, kad užtikrintų ugdymosi tęstinumą ir stiprintų vaikų pasitikėjimą savimi.
3. Kultūrinis kontekstas (kultūriniai dialogai). Tai tradicijos, vertybės, papročiai ir bendruomenės gyvenimas, kuriuos vaikai pažįsta ir patiria.	
Regiono kultūros puoselėjimas	Ikimokyklinio ugdymo veiklos integruoja vietos tradicijas, etninį paveldą, kalbą ir amatus.
Šventės ir renginiai.	Dalyvavimas tradiciniuose renginiuose, kalendorinių švenčių minėjimas.
Daugiakultūriškumas.	Vaikai supažindinami su skirtingomis kultūromis, pabrėžiant tolerancijos ir atvirumo svarbą.
4. Gamtinis kontekstas (kūrybiniai dialogai) Gamta yra natūrali mokymosi erdvė, kuri ugdo vaikų smalsumą, kūrybiškumą ir ekologinį sąmoningumą.	
Veikla gamtoje	Vaikai dalyvauja išvykose, žygiuose, tyrinėja gamtą, stebi sezonų pokyčius.
Ekologinė atsakomybė	Vaikai mokosi saugoti aplinką, rūšiuoti atliekas, pažinti augalus ir gyvūnus.
Žaidimai gamtoje	Skatinama kūrybinė ir judrioji veikla lauke.
5. Technologinis kontekstas (realios ir virtualios aplinkos) Technologijos naudojamos kaip ugdymo(si) priemonė, skatinanti vaiko pažinimą ir kūrybinius gebėjimus.	
Prieinamos technologijos	Ugdymo erdvėje integruojami vaikams pritaikyti įrankiai (pvz., interaktyvios lentos, planšetės, programėlės).

Atsakingas technologijų naudojimas	Vaikai mokomi naudotis technologijomis tikslingai ir saikingai.
Kūrybiškumas per technologijas	Vaikai kuria, piešia, sprendžia galvosūkius ar žaidžia edukacinius žaidimus.
6. Patirtinis kontekstas (tyrinėjimas ir gilus mokymasis) Vaikų ugdymasis remiasi jų asmenine patirtimi ir praktine veikla.	
Prasmingos veiklos	Vaikai aktyviai dalyvauja veiklose, kurios susijusios su jų kasdieniu gyvenimu (pvz., sodinimas, maisto gamyba, meninė kūryba).
Refleksija	Vaikai skatinami apmąstyti savo patirtis ir dalintis įspūdžiais.
Autentiškumas	Vaikai patys atranda, mokosi ir klusta, o pedagogai juos palaiko.
7. Emocinis kontekstas (žaismė) Emocinė aplinka yra būtina saugiam ir sėkmingam ugdymui(si).	
Emocinis saugumas	Ugdymo erdvė turi būti draugiška, palaikanti ir leidžianti vaikams išreikšti savo emocijas.
Savivertės ugdymas	Pedagogai ir tėvai skatina vaikų pasitikėjimą savimi, akcentuodami jų stiprybes.
Konfliktų sprendimas	Vaikai mokomi spręsti konfliktus taikiai, išklausti kitus ir išreikšti savo jausmus.
8. Universalus dizainas mokymuisi Kontekstas pritaikytas visiems vaikams, nepriklausomai nuo jų gebėjimų, užtikrinant įtrauktį ir prieinamumą.	
Lankstumas.	Veiklos organizuojamos taip, kad visi vaikai galėtų dalyvauti pagal savo galimybes.
Prieinamumas.	Aplinka ir ugdymo priemonės pritaikomos pagal individualius vaikų poreikius.
Įtraukumas.	Kiekvienas vaikas jaučiasi priimtas, įtrauktas į grupės veiklas ir bendruomenę.

Ugdymo(si) kontekstai sudaro pagrindą vaikų mokymuisi, leidžia sukurti įtraukiančią, praturtinančią ir skatinančią aplinką. Tiek fizinė, tiek socialinė ir kultūrinė erdvė tampa priemone, padedančia vaikams augti, tyrinėti pasaulį ir ugdyti savo asmenines galias.

4.5. Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima, parama vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms

Bendravimas ir bendradarbiavimas tarp pedagogų, vaikų šeimų ir bendruomenės yra esminė sėkmingo ugdymo(si) dalis. Siekiant užtikrinti visapusišką vaiko ugdymą(si), svarbu sukurti atvirą, pasitikėjimu ir pagarba grįstą ryšį tarp visų ugdymo proceso dalyvių.

1. Bendravimas su šeima	1.1. Reguliarus informacijos dalijimasis	1.1.1. Kasdieniai neformalūs pokalbiai su tėvais apie vaiko savijautą ir pažangą. 1.1.2. Elektroniniai dienynai, informaciniai pranešimai, socialinių tinklų grupės aktualiai informacijai dalintis.
	1.2. Individualūs susitikimai su tėvais	1.2.1. Aptariami vaiko poreikiai, stiprybės, iššūkiai ir galimi pagalbos būdai.

		1.2.2. Pateikiami rekomendacijos, kaip šeimoje palaikyti vaiko ugdymą(si).
	1.3. Grįžtamojo ryšio sistema	1.3.1. Skatinamas abipusis ryšys – pedagogai pateikia informaciją tėvams, o tėvai dalinasi savo pastebėjimais apie vaiko elgesį namuose.
2. Bendradarbiavimas su šeima	2.1. Tėvų įtraukimas į ugdymo procesą	2.1.1. Kviečiami dalyvauti veiklose: skaityti pasakas, vesti kūrybines dirbtuves, pasakoti apie savo profesijas. 2.1.2. Organizavimas šeimos švenčių, edukacinių išvykų, bendruomenės renginių.
	2.2. Mokymosi aplinkos pritaikymas pagal šeimos poreikius	2.2.1. Sukuriama atvira ir draugiška aplinka, kurioje tėvai jaučiasi kviečiami prisidėti prie ugdymo(si). 2.2.2. Įtraukiamos etnokultūrinės vertybės, siekiant išlaikyti šeimos tradicijų tęstinumą.
	2.3. Tėvų švietimas ir pagalba	2.3.1. Organizuojami seminarai, diskusijos apie vaikų raidą, ugdymą(si), emocinį intelektą. 2.3.2. Teikiamos konsultacijos tėvams, siekiant padėti spręsti vaikų auklėjimo iššūkius.
3. Parama vaikų ugdymuisi	3.1. Individualizuotas požiūris	3.1.1. Atsižvelgiama į kiekvieno vaiko stiprybes, pomėgius, ugdymosi tempą. 3.1.2. Teikiama pagalba vaikams, kuriems reikia papildomos paramos (logopedo, socialinio pedagogo pagalba, mokinio padėjėjo).
	3.2. Emocinė ir socialinė parama	3.2.1. Skatinamas emocinis raštingumas, savivertė, savireguliacija per ugdomasias veiklas. 3.2.2. Skiriamas dėmesys draugiškumo, bendradarbiavimo ir problemų sprendimo įgūdžių ugdymui.
	3.3. Mokymosi aplinkos pritaikymas	3.3.1. Lankstus ugdymo metodų pritaikymas pagal vaikų poreikius. 3.3.2. Daug sensorinių, kūrybinių, žaidybinio mokymosi elementų kasdienėse veiklose.
4. Parama mokytojams	4.1. Komandinio darbo skatinimas	4.1.1. Nuolatinis mokytojų bendradarbiavimas tarpusavyje, dalijimasis gerąja patirtimi. 4.1.2. Reguliarūs metodiniai susitikimai, skirti aptarti ugdymo(si) iššūkius ir sprendimus.
	4.2. Profesinis tobulėjimas	4.2.1. Organizuojami mokymai, seminarai, konferencijos pedagogams. 4.2.2. Suteikiamos galimybės mokytojams gilinti žinias apie vaikų psichologiją, ugdymo naujoves
	4.3. Emocinė ir psichologinė parama mokytojams	4.3.1. Skatinamas kolegialus palaikymas, emocinė gerovė darbo aplinkoje. 4.3.2. Psichologinės pagalbos galimybės mokytojams, jei to prireikia.

Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima, paramos sistemų kūrimas vaikams ir pedagogams leidžia užtikrinti kokybišką, įtraukią ir harmoningą ugdymo(si) aplinką, kurioje kiekvienas jaučiasi išgirstas, palaikomas ir motyvuotas tobulėti.

V. VAIKO UGDYMO SI PAŽANGA IR TĘSTINUMAS

Vaiko ugdymosi pažanga ir tęstinumas ikimokyklinio ugdymo procese yra svarbūs, siekiant užtikrinti harmoningą jo raidą, atliepiant individualius poreikius ir galimybes. Tai vyksta nuosekliai, remiantis holistiniu ugdymo(si) požiūriu, kuris apima visapusišką vaiko fizinį, emocinį, socialinį, pažintinį ir kūrybinį vystymąsi.

Vaiko ugdymosi pažanga. Vaiko pažanga apima ne tik įgūdžių ar žinių įgijimą, bet ir asmeninių gebėjimų bei savybių plėtrą, kurios atsiskleidžia nuosekliai, pagal amžiaus tarpsnį.		
Pažangos požymiai.	Individualus tobulėjimas.	Vaikas įgyja naujų gebėjimų, gerina turimus įgūdžius, stiprina pasitikėjimą savimi ir savarankiškumą.
	Socialiniai įgūdžiai.	Gerėja vaiko gebėjimas bendrauti, dalytis, bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais. Jis pradeda spręsti konfliktus, reikšti savo poreikius ir emocijas tinkamu būdu.
	Pažinimo įgūdžiai.	Vaikas tyrinėja, stebi aplinką, eksperimentuoja ir pritaiko naujas žinias praktikoje.
	Kūrybiškumas.	Atsiskleidžia vaiko gebėjimas išreikšti save per žaidimus, meninę veiklą, vaidybą.
	Fizinė pažanga.	Vaikas lavina smulkiąją ir stambiają motoriką, ugdo sveikos gyvensenos įpročius.
	Emocinis intelektas.	Vaikas mokosi atpažinti, suprasti ir valdyti savo emocijas, pradeda suprasti kitų jausmus.
Vertinimo principai.	Ugdymo procese orientuojamasi į vaiko individualią pažangą, o ne į lyginimą su kitais vaikais.	
	Vaiko pasiekimai vertinami stebėjimo, pokalbių, kūrybinių darbų analizės būdu.	
	Daugiausia dėmesio skiriama stipriųjų pusių pastebėjimui ir jų ugdymui.	

5.1. Vaikų pasiekimų dokumentavimo ir pažangos stebėsenos sistema

Vaikų pasiekimų dokumentavimo ir stebėsenos sistema padeda pedagogams, tėvams ir specialistams suprasti kiekvieno vaiko ugdymosi progresą, atpažinti stiprybes, iššūkius ir numatyti tolesnius ugdymo(si) žingsnius. Ši sistema grindžiama nuolatinio stebėjimo, individualizuotu vertinimu ir grįžtamojo ryšiu.

Vaikų pasiekimų dokumentavimo principai	Individualumas	Kiekvieno vaiko ugdymosi kelias vertinamas atsižvelgiant į jo amžių, gebėjimus, pomėgius ir poreikius.
	Nuoseklumas	Stebėjimas vykdomas reguliariai, o duomenys kaupiami sistemingai.

	Įtrauktis	Vaikų pasiekimų vertinimas apima įvairias jų veiklas ir ugdymosi sritis.
	Grižtamasis ryšys	Informacija apie pasiekimus pateikiama tėvams, siekiant užtikrinti ugdymo(si) tęstinumą namuose.
Pasiekimų dokumentavimo būdai	Vaiko stebėjimas kasdienėse veiklose	Pedagogai fiksuoja vaikų elgesį, veiklas, emocinius ir socialinius gebėjimus. Stebima, kaip vaikai bendrauja, tyrinėja aplinką, sprendžia problemas, kuria.
	Individualūs vaikų pasiekimų apylankai (portfolio)	Kaupiami vaikų piešiniai, darbai, pasakojimai, nuotraukos iš veiklų. Aprašomi svarbiausi vaiko pasiekimai ir pažangos etapai.
	Vaiko pasiekimai el. dienyne „Mūsų darželis“	Fiksuojami vaikų pasiekimai pagal ugdymosi sritis. Vertinama, kokius gebėjimus vaikas jau įgijo ir kur dar reikalinga parama.
	Tėvų ir pedagogų susitikimai	Reguliarios konsultacijos su tėvais apie vaiko ugdymosi pažangą. Tėvų pastebėjimų įtraukimas į vaiko pažangos vertinimą.
	Vaiko refleksija ir saviraiška	Vyresni vaikai skatinami patys pasakoti apie savo pasiekimus, parodyti, ką išmoko. Emocijų žemėlapiai, jausmų dienoraščiai, diskusijos apie veiklas.
Vaiko ugdymosi pažangos vertinimas	Kokybinis vertinimas	Ne taškų ar pažymių sistema, o aprašomasis vertinimas: ką vaikas jau geba, kur dar reikia pagalbos. Pedagogai stebi vaikų pažangą ir aprašo jų gebėjimus.
	Etapiniai pasiekimų žingsniai	Pasiekimų fiksavimas pagal amžiaus tarpsnius (1,5–3 m. ir 3–6 m.). Atsižvelgiama į individualią vaiko raidą ir galimybes.
	Ugdymo(si) planavimas pagal stebėsenos duomenis	Remiantis surinkta informacija, pedagogai koreguoja ugdymo(si) procesą. Jei vaikas susiduria su iššūkiais, numatomos papildomos ugdymo(si) priemonės.
Informacijos naudojimas ir dalijimasis	Pedagogams	Padedą planuoti ugdymo procesą, pritaikyti metodus prie vaikų poreikių
	Tėvams	Suteikia aiškią informaciją apie vaiko pažangą, stiprybes ir tobulintinas sritis.
	Vaikams	Skatina pasitikėjimą savimi, padeda suprasti savo mokymosi procesą.

Vaikų pasiekimų dokumentavimo ir stebėsenos sistema užtikrina, kad kiekvienas vaikas būtų pastebėtas, jo ugdymasis būtų kryptingas, o tėvai ir pedagogai galėtų bendradarbiauti siekdami geriausios ugdymosi patirties.

Ugdymosi tęstinumas. Ugdymo tęstinumas yra būtinas siekiant užtikrinti sklandžią vaiko raidą, nepaisant jo amžiaus tarpsnių pokyčių, ugdymo vietos ar pedagogo kaitos.		
Tęstinumo užtikrinimo principai.	Individualizavimas.	Kiekvieno vaiko raida yra unikali, todėl ugdymas turi būti pritaikytas prie jo individualių gebėjimų, interesų ir poreikių.
	Nuoseklumas.	Ugdymo turinys ir metodai sklandžiai pereina nuo paprastesnių įgūdžių prie sudėtingesnių, užtikrinant natūralų mokymosi procesą.
	Holistinis požiūris.	Visi ugdymo komponentai (fizinė, socialinė, emocinė, pažintinė raida) yra tarpusavyje susiję ir plėtojami kartu.
	Bendradarbiavimas.	Svarbus tėvų, pedagogų ir kitų specialistų įsitraukimas siekiant kurti vientisą ugdymosi aplinką.
Priemonės ugdymo tęstinumui užtikrinti.	Individualūs ugdymosi planai.	Kuriami remiantis vaiko stebėjimu, pasiekimais ir raidos ypatybėmis.
	Nuolatinis stebėjimas ir vertinimas.	Fiksuojama vaiko pažanga ir numatomi tolimesni ugdymo žingsniai.
	Pasiekimų aptarimas.	Pedagogai reguliariai aptaria vaiko pažangą su tėvais, kad būtų užtikrintas bendradarbiavimas ugdant vaiką.
	Perėjimo palaikymas.	Vaikui pereinant iš vienos grupės į kitą ar iš ikimokyklinio ugdymo į pradinę mokyklą, perduodama visa reikalinga informacija apie jo pasiekimus ir poreikius.
Tėvų ir pedagogų vaidmuo ugdymosi tęstinumui užtikrinti.	Tėvai.	Dalyvauja ugdymo procese, dalinasi informacija apie vaiko pomėgius, pasiekimus ir poreikius.
		Skatina vaiko smalsumą, kūrybiškumą ir savarankiškumą namuose.
		Bendradarbiauja su pedagogais, įsitraukia į ugdymo veiklas.
	Pedagogai.	Stebi ir fiksuoja vaiko raidą, atpažįsta jo individualius poreikius.
		Nuosekliai planuoja ugdymo veiklas, pritaiko jas kiekvieno vaiko poreikiams.
		Užtikrina saugią, kūrybišką ir skatinančią aplinką, kurioje vaikas gali augti ir tobulėti.

Ugdymo(si) pažangos ir tęstinumo užtikrinimas leidžia vaikui.

1. Pasitikėti savimi ir savo gebėjimais.
2. Lavinti svarbiausius socialinius, pažintinius ir emocinius įgūdžius.
3. Plėtoti smalsumą ir norą mokytis, kuris yra pagrindas visam tolesniam mokymuisi.
4. Patirti ugdymosi džiaugsmą ir jaustis saugiai visose ugdymo aplinkose.

Rezultatas. Vaiko visapusiškas tobulėjimas

Programos vertinimas ir tobulinimas. Programos įgyvendinimas yra nuolat stebimas ir vertinamas. Atsižvelgiant į vaikų poreikius, tėvų ir pedagogų grįžtamąjį ryšį bei bendruomenės pasiūlymus, programa nuolat tobulinama.

5.2. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė ir tęstinumas

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė ir tęstinumas užtikrina sklandų perėjimą tarp ugdymo etapų, nuoseklią vaiko raidos ir mokymosi patirtį. Šis perėjimas yra svarbus ne tik akademinė žinių, bet ir socialinių, emocinių, savarankiškumo įgūdžių ugdymui, padedantis vaikui pasiruošti mokyklai be streso ir nesaugumo jausmo.

Ugdymo(si) dermės principai	Vaiko raidos tęstinumas	Atsižvelgiama į individualius vaiko gebėjimus, interesus, ankstesnę patirtį ir pasiruošimą naujiems iššūkiams.
	Nuoseklumas	Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo turinys grindžiamas bendromis vertybėmis, ugdymo(si) principais, užtikrinant tolygią mokymosi raidą.
	Žaidimu grįstas mokymasis	Tiek ikimokykliniame, tiek priešmokykliniame ugdyme vaikas mokosi per patirtinę, kūrybinę, probleminę veiklą.
	Komunikacija ir bendradarbiavimas	Nuolatinis dialogas tarp pedagogų, tėvų ir švietimo įstaigų, siekiant užtikrinti sklandų perėjimą.
	Vaiko emocinė gerovė	Kuriama saugi aplinka, leidžianti vaikui jaustis pasitikinčiam savimi ir motyvuotam mokytis.
Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumo užtikrinimas	Ugdymo turinio suderinamumas	Ikimokykliniame ugdyme formuojami pagrindiniai gebėjimai: savarankiškumas, socialiniai įgūdžiai, emocijų valdymas, smulkioji ir stambioji motorika, kalbinė raiška. Priešmokykliniame ugdyme šie gebėjimai toliau plėtojami, ugdoma mokymosi motyvacija, problemų sprendimo įgūdžiai, kritinis mąstymas.
	Mokymosi metodų tęstinumas	Žaidimas, eksperimentavimas, kūrybinė veikla ir projektiniai darbai – pagrindiniai ugdymo(si) būdai tiek ikimokykliniame, tiek priešmokykliniame amžiuje. Priešmokykliniame ugdyme palaipsniui didinama veiklų struktūra, skatinamas savarankiškesnis mokymasis.
	Ugdymo(si) aplinkos pritaikymas	Fizinių, emocinių ir socialinių sąlygų kūrimas, padedantis vaikui pereiti iš vieno ugdymo etapo į kitą be streso.

		Lankstus požiūris į individualius vaiko poreikius – užtikrinama, kad perėjimas vyktų natūraliai.
	Vertinimo ir stebėsenos nuoseklumas	Ikimokykliniame ugdyme vaiko pažanga fiksuojama stebėjimo metu, kaupiant individualius pasiekimų aplankus (portfolio), aprašant emocinę, socialinę, pažintinę raidą. Priešmokykliniame ugdyme stebėsenos ir vertinimo procesas tampa išsamesnis – daugiau dėmesio skiriama vaiko gebėjimams mokytis, problemų sprendimui, bendradarbiavimui su bendraamžiais. Vertinimas lieka aprašomasis, orientuotas į vaiko pažangą, o ne į lyginimą su kitais.
Pedagogų ir šeimos bendradarbiavimas užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą	Pedagogų bendradarbiavimas	Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo mokytojai dalijasi informacija apie vaikų pasiekimus, stiprybes ir iššūkius. Organizuojami metodiniai susitikimai, aptariami veiksmingi ugdymo metodai, dalinamasi gerąja patirtimi
	Tėvų įtraukimas	Supažindinimas su vaiko ugdymo(si) procesu, rekomendacijos, kaip palaikyti ugdymą(si) namuose. Rengiami susitikimai su tėvais, aptariami vaikų pasiekimai, pasiruošimas priešmokykliniam etapui ir mokyklai.
	Vaiko pasiruošimas priešmokykliniam ugdymui	Perėjimas vykdomas palaipsniui – vaikas supažindinamas su nauja aplinka, mokytojais, ugdymo(si) procesu. Skatinamas vaiko pasitikėjimas savimi, mokymosi džiaugsmas ir smalsumas.
Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo dermės nauda vaikui	Sklandus ir natūralus perėjimas tarp ugdymo etapų. Nuoseklus gebėjimų ugdymas ir stiprinimas. Mažesnis stresas ir nerimas dėl pasikeitimų Geresnis pasiruošimas mokymuisi mokykloje. Stipresnis ryšys tarp vaiko, šeimos ir pedagogų.	

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė ir tęstinumas yra būtini, siekiant sukurti saugią, motyvuojančią ugdymo(si) aplinką, kurioje vaikai gali augti, tyrinėti ir pasiruošti tolimesniam mokymuisi mokykloje.